

ဒီကနေ့က
 နောက်ကျန်ခဲ့
 နေကြရမယ့်
 နေ့ရက်တို့ကို
 မှတ်တမ်းတင်
 နေကြရမယ်။

Michael Collins

မင်းသိ

Batt O' Gonner.T.D ရဲ့ With Michael Collins in the fight for Irish Independence စာအုပ်ကို ပြန်ဆိုထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ အိုင်ယာလန်ဟာ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီလက်အောက်ခံဘဝမှာ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးပြီး စားဝတ်နေရေး ကျပ်တည်းကြလို့ အမေရိကန်ထိသွားရောက်ပြီး အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရာမှာ ဘက်အိုကော်နာလည်း ပါတယ်။ တခြားနိုင်ငံရောက်မှ မိမိနိုင်ငံကို ပိုမိုခင်တွယ်သတိရလာတတ်ကြပြီး မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်တွေ ကိန်းအောင်းလာကာ အိုင်ယာလန် ပြန်ရောက်တော့ နိုင်ငံလွတ်မြောက်ရေးကို ပါဝင်လှုပ်ရှားတော့တယ်။

တော်လှန်ရေးသမားတို့ ကြုံတွေ့ရတဲ့ ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ဘက်အိုကော်နာလည်း ဖမ်းဆီးခံရတယ်။ ထောင်တွင်းဒုက္ခတွေကို ရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ရတယ်။ ထောင်က လွတ်လာတော့ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရင်း ထက်မြက်တဲ့ တော်လှန်ရေးသမား မိုက်ကယ်ကောလင်းနဲ့ တွေ့ဆုံရတယ်။ လျှို့ဝှက်မြေအောက်လုပ်ငန်းတွေကို ပိပိရိုရို လုပ်ကိုင်ခဲ့တယ်။ သစ္စာဖောက်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံရသလို တော်လှန်ရေးလုပ်မယ်ဆိုပြီး စိတ်ဓာတ်တက်ကြွနေသူတွေ၊ အချုပ်ခံလိုက်ရတာနဲ့ တစ်ခါတည်း လစ်ပြေးသွားကြတဲ့သူတွေ အစုံပါ။

နောက် မိုက်ကယ်ကောလင်းဟာ သူ့ဇာတိမှာ သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်လုပ်ကြံခံလိုက်ရတော့ မိုက်ကယ်ကောလင်းကို စံနမူနာထားပြီး နိုင်ငံရေးကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်တယ်။ လွှတ်တော်အမတ်ထိဖြစ်လာတယ်။ တော်လှန်ရေးလုပ်ကိုင်တဲ့နေရာမှာ သတ္တိရှိဖို့လိုသလို ရိုးသားမှုလည်းရှိဖို့ အထူးလိုအပ်တယ် ဆိုတာလည်း ပြထားတယ်။

အိုင်ယာလန်လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ အတွေ့အကြုံတွေဟာ မြန်မာလွတ်လပ်ရေးအတွက် အတွေ့အကြုံတွေ ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း နဂါးနီစာအုပ်တွေမှာ အိုင်ယာလန်အကြောင်း တော်တော်များများ ပါဝင်ခဲ့တာ ဖြစ်မှာပါ။

ISBN9789997111227

9 789997 111227 1,800.00KS

ကျွန်ုပ်တို့ဖိုက်ကယ်ကောလင်း၊ ပြို့ပသရာဟိန်
ပန်းချီ - ကိုကိုနိုင်

စာမျက်နှာ ၂၁၂ မျက်နှာ၊ ၁၆ ခင်တီ x ၁၈.၅ ခင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း

၂၀၁၈၊ ဩဂုတ်လ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀၊

၁၉၃၉ နဂါးနီထုတ် ပထမအကြိမ်မူ၊

ရောင်းစျေး ၁ ၈ ၀ ၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ကျွန်ုပ်နှင့်
မိုက်ကယ်ကောလင်း
မြို့မဆရာဟိန်

ဒုတိယအကြိမ်၊ ၂၀၁၈

နစ်ပေါင်း ၈၀ ဝန်းကျင်ရှိ နဂါးနီစာအုပ်များကို
 ပြန်လည်စီစဉ်ရိုက်နှိပ်ကြသည့်အခါ စာရေးသူ ဘာသာပြန်သူတို့၏
 ကျန်ရစ်သူ မိသားစုဝင် မှုပိုင်ရှင်များအား ရနိုင်သ၍ ဆက်သွယ်ကာ
 ခွင့်တောင်းခံခြင်း၊ ဉာဏ်ပူဇော်ခပေးအပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း
 အချို့မှာ ဆက်သွယ်ရ ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အခြေအနေအရ
 ဆက်သွယ်ခွင့်တောင်းခံခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့သည့် ကျန်ရစ်သူ မိသားစုဝင်
 စာမှုပိုင်ခွင့်ဆက်ခံသူများမှ ခွင့်လွှတ်ပါရန်နှင့်
 ဉာဏ်ပူဇော်ခပေးအပ်လိုပါသဖြင့် စာအုပ်တိုက်သို့
 ကျေးဇူးပြု၍ ဆက်သွယ်ပေးပါရန်
 နူးညွတ်စွာ ပေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်နှင့် မိုက်ကယ်ကောလင်း (၁၉၃၉)

Batt O' Gonner.T.D ရဲ့ With Michael Collins in the fight for Irish Independence စာအုပ်ကို မြို့မဆရာတို့နှင့် ဘာသာပြန်ဆိုထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်နှင့်မိုက်ကယ်ကောလင်း။ Batt O' Conner က သူ့ရဲ့စာအုပ်ကို ၁၉၂၉ ဇွန်လ မှာ ရေးသားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

အိုင်ယာလန်ဟာ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီလက်အောက် ခံဘဝမှာ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးပြီး စားဝတ်နေရေး ကျပ်တည်းကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အမေရိကန်သွား ရောက်ပြီး အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရတယ်။ ဘက်အိုကော် နာလည်း အမေရိကန်ကို သွားရောက် အလုပ်လုပ် ကိုင်ခဲ့တယ်။ တခြားနိုင်ငံရောက်မှ မိမိနိုင်ငံကို ပိုမိုခင် တွယ်သတိရလာတတ်ကြတယ်။ ဘက်လည်း အဲဒီ တော့မှ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်တွေ ကိန်းအောင်းလာတော့ တယ်။ အိုင်ယာလန်နိုင်ငံရောက်တော့ နိုင်ငံလွတ် မြောက်ရေးကို ပါဝင်လှုပ်ရှားတော့တယ်။

တော်လှန်ရေးသမားတို့ ကြုံတွေ့ရတဲ့ ဖြစ်စဉ် အတိုင်း ဘက်အိုကော်နာလည်း ဖမ်းဆီးခံရတယ်။ ကိမိန်ဟမ်ထောင်ကို ရောက်ရှိသွားတယ်။ ဒီနောက် ရစ်ချမွန်စစ်တန်းလျားကို အပို့ခံရပြန်တယ်။ ထောင် တွင်းဒုက္ခတွေကို ရင်ဆိုင်ကျော်ဖြတ်ရတယ်။ ထောင် အတွေ့အကြုံဟာ စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သူအဖို့ ပိုမို သတ္တိထူးတွေဖြစ်စေတယ်။ စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့သူတွေ အဖို့တော့ တော်လှန်ရေးကို ကြောက်ရွံ့သွားစေတတ် တယ်။ ဒီနောက် အင်္ဂလန်ပြည် ဟောလိယက်မြို့မှာရှိ တဲ့ ဝင်ဝပ်ထောင်ကြီးကို ရောက်သွားတယ်။ တစ် ကျွန်းအပို့ခံလိုက်ရတဲ့ သဘောပါပဲ။ ၁၉၁၆ ခု၊ စက် တင်ဘာရောက်မှ လွတ်မြောက်လာတော့တယ်။

ဘက်အိုကော်နာဟာ ထောင်ကလွတ်မြောက် လာတော့ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ် ကိုင်တယ်။ အဲဒီမှာ မိုက်ကယ်ကောလင်းနဲ့ တွေ့ဆုံရ တယ်။ မိုက်ကယ်ကောလင်းဟာ ထက်မြက်တဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတစ်ယောက်ပါ။ အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ချုပ် ဖြစ်လာတဲ့သူတစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဘက်အို ကော်နာဟာ မိုက်ကယ်ကောလင်းရဲ့ ညွှန်ကြားမှုနဲ့ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်း ယုံယုံကြည်ကြည် တက် တက်ကြွကြွနဲ့ လုပ်ကိုင်လာတယ်။

သူက အဆောက်အအုံ ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ပါတယ်။ လျှို့ဝှက်မြေအောက် လုပ်ငန်းတွေ

III

ကို ပိပိရီရီ လုပ်ကိုင်နိုင်တယ်။ အဲဒီမှာ သစ္စာဖောက်
တွေနဲ့ တွေ့ဆုံရသလို တော်လှန်ရေးလုပ်ကိုင်မယ်
ဆိုပြီး စိတ်ဓာတ်တက်ကြွနေသူတွေ အချုပ်ခံလိုက်ရ
တာနဲ့ တစ်ခါတည်း လစ်ပြေးသွားကြတဲ့သူတွေနဲ့
တွေ့ဆုံကြရတယ်။

နောက် မိုက်ကယ်ကောလင်းဟာ သူ့ဇာတိမှာ
သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်လုပ်ကြံခံလိုက်ရတယ်။ ဘက်
အိုကော်နာကတော့ မိုက်ကယ်ကောလင်းကို စံနမူနာ
ထားပြီး နိုင်ငံရေးကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်တယ်။
လွတ်တော်အမတ်ထိဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီမှာ မိုက်
ကယ်ကောလင်းအပ်နှံထားတဲ့ ရွှေဒင်္ဂါးတွေ ဗုန်းပစ်
လိုက်တယ်ဆိုပြီး စွပ်စွဲခံရသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက
အဲဒီရွှေဒင်္ဂါးတွေကို ဘဏ်မှာ ပေးအပ်လိုက်ပြီဖြစ်
ကြောင်း အထောက်အထားသက်သေတွေနဲ့ တင်ပြ
နိုင်ခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးလုပ်ကိုင်တဲ့နေရာမှာ သတ္တိရှိ
ဖို့လိုသလို ရိုးသားမှုလည်းရှိဖို့ အထူးလိုအပ်ပါတယ်။

ကျွန်ုပ်နှင့် မိုက်ကယ်ကောလင်းစာအုပ်ကို
အခန်း ၃၄ ခန်းခွဲပြီး ရေးသားထားတယ်။ အိုင်ယာ
လန်လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ အတွေ့အကြုံတွေဟာ
မြန်မာလွတ်လပ်ရေးအတွက် အတွေ့အကြုံတွေ
ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒါပြင် မြန်မာမျိုးချစ်တွေအတွက်
အတုယူစရာ၊ သင်ခန်းစာယူစရာတွေလည်း ဖြစ်စေခဲ့
ပါကြောင်း။

mgyc.com

mgyc.com

မာတိကာ

	- နိဒါန်း	က
အခန်း	၁။ မျိုးချစ်စိတ် စတင်ပေါ်ပေါက်ခြင်း	၁
အခန်း	၂။ အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခြင်း	၁၁
အခန်း	၃။ ဆင်းမက်ဒါမော့နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း	၁၉
အခန်း	၄။ ရဲဘော်ရဲမက်များ	၂၇
အခန်း	၅။ အပျော်တမ်းရဲတပ်များဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၃၂
အခန်း	၆။ အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများ၏လုပ်ငန်း	၃၈
အခန်း	၇။ အရေးတော်ပုံအတွက် ပြင်ဆင်ကြခြင်း	၄၇
အခန်း	၈။ အရေးတော်ပုံ	၅၀
အခန်း	၉။ အချုပ်ခံရခြင်း	၅၅
အခန်း	၁၀။ ကိမိန်ဟမ်ထောင်ကြီးအတွင်း	၅၉
အခန်း	၁၁။ ထောင်ထဲတွင် အမျိုးသားသီချင်းဆိုခြင်း	၆၃
အခန်း	၁၂။ ရစ်ချမွန်စစ်တန်းလျားတွင်	၆၆
အခန်း	၁၃။ တစ်ကျွန်းသို့ပို့ခြင်း	၇၀
အခန်း	၁၄။ ဝင်ဝပ်ထောင်ကြီး	၇၅
အခန်း	၁၅။ သက်သာရာရခြင်း	၈၀

အခန်း ၁၆။	ဖရွန်ဂေါ့ထောင်စခန်း လွတ်မြောက်ခြင်း	၈၄
အခန်း ၁၇။	ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးနှင့် အပျော်တမ်းရဲတပ်များ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း	၉၀
အခန်း ၁၈။	မိုက်ကယ်ကောလင်းနှင့် ချစ်ကျွမ်းတဝင်ဖြစ်ခြင်း	၉၈
အခန်း ၁၉။	ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီး၏ အောင်မြင်ခြင်းနှင့် တော်လှန်သူအိုင်ရစ်လူမျိုးများ၏ အစိုးရအဖွဲ့ - အိုင်ရစ်နှင့် အင်္ဂလိပ်တိုက်ပွဲစတင်ပုံ	၁၀၅ ၁၀၆
အခန်း ၂၀။	တို့လွတ်တော်တန်ခိုးကြီးလာခြင်း	၁၁၃
အခန်း ၂၁။	ကျွန်ုပ်တို့၏ရှေ့ခြေလှမ်း	၁၁၆
အခန်း ၂၂။	ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်ခြင်းများ	၁၂၁
အခန်း ၂၃။	ကျွန်ုပ်ရှောင်တိမ်းနေရခြင်း	၁၃၀
အခန်း ၂၄။	သီသီကလေးလိုတော့ခြင်း	၁၃၈
အခန်း ၂၅။	တုန်လှုပ်ခြင်းကင်းသော မိုက်ကယ်ကောလင်း	၁၄၃
အခန်း ၂၆။	'ကို-မဲညို' အဖွဲ့ခေါ်စစ်သားများရောက်လာခြင်း - အိပ်ခန်းလျှိုများပြုလုပ်ခြင်း	၁၄၇ ၁၅၂
အခန်း ၂၇။	မိုက်ကယ်ကောလင်းက ဆုံးမပုံ	၁၅၅
အခန်း ၂၈။	အကြမ်းဆုံး အရမ်းဆုံးအချိန်	၁၅၉
အခန်း ၂၉။	ပိုမိုကြမ်းတမ်းလာခြင်းနှင့် ခရစ္စမတ်ပွဲတော်	၁၇၃
အခန်း ၃၀။	စေ့စပ်ပြေငြိမ်းခြင်း	၁၈၁
အခန်း ၃၁။	မိုက်ကယ်ကောလင်း စိတ်မချမ်းသာဖြစ်ရပုံ	၁၈၄
အခန်း ၃၂။	ဒဗ္ဗလင်ရဲတိုက်ကြီး လက်ရောက်ပေးအပ်ရခြင်း	၁၉၆
အခန်း ၃၃။	မိုက်ကယ်ကောလင်း အနိစ္စရောက်ခြင်း	၂၀၀
အခန်း ၃၄။	နိဂုံးချုပ်	၂၀၅

နိဒါန်း

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ခန့်ကစ၍ ထီးစည်ကြငှန်း၊ ရွှေနန်းအဆောင်ဆောင်တို့ဖြင့် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းအုပ်စိုးခဲ့သော မြန်မာပြည်ကြီးသည် ကံမကောင်း အကြောင်းမသင့်သဖြင့် တစ်ပါးသူ၏ လက်အောက်သို့ ကျွန်နိုင်ငံအဖြစ် သပေါက်နိုင်ခဲ့အဖြစ်ဖြင့် သက်ဆင်းကျရောက်ခဲ့သည်မှာ အထက်မြန်မာပြည်ကား နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော် အောက်မြန်မာပြည်ကား နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်မျှ အချိန်ကာလကြာမြင့်ခဲ့လေပြီ။ ထိုကဲ့သို့ ကျွန်စာရင်း သွတ်သွင်းခြင်းခံရသော မြန်မာလူမျိုးတို့မှာ နိုင်ငံချဲ့စနစ်အရ အုပ်စိုးသော အစိုးရတို့နှင့် နိုင်ငံခြားသား ဓနရှင်ကြီးများပူးပေါင်းကာ မြန်မာတို့၏စီးပွားရေးကို လက်ဝါးကြီးအုပ်လျက် အဆီအနှစ်တို့ကို စုပ်ယူမှုကြောင့် တစ်နေ့တခြား ရေနည်းငါးကဲ့သို့ ငတ်မွတ်မွဲတေ အခြေမလှဖြစ်လျက် လူရာမဝင် လူတန်းစေ့မနေနိုင်ဘဲ အဆင်းရဲကြီး ဆင်းရဲခဲခဲ့ရပေကြောင်း။

ထိုသို့ တိုင်းရင်းသားမြန်မာလူမျိုးများမှာ စားစရာလည်းဆန်မရှိ၊ သုံးစရာလည်းငွေမရှိ၊ နေစရာလည်းမြေမရှိသော၊ အကြောင်းရင်းတို့ကို ဇာစ်မြစ်ကလှန်၍ အချို့သော သံဃာတော်တို့နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့ သွေးတူသားတူ ဆင်းရဲသားများအား ရှင်းလင်းပြောဟောခြင်းကိုပြုကြရာ နိုင်ငံချဲ့ဝါဒအရ စိုးမိုးသော အစိုးရတို့သည် ၎င်းတို့အား အကြည်ညိုပျက်စေသည်ဟု စွပ်စွဲပြီးလျှင် အဆိုပါ သံဃာတော်များနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထောင်တန်းနှောင်အိမ်တို့၌ ချုပ်နှောင်ထည့်သွင်းထားခြင်းကို ပြုလေတော့၏။ ထိုသို့ လွတ်လပ်စွာ ပြောဟောမှုကို ချုပ်ချယ်ခြင်းကြောင့် တအံ့အေးနွေးနွေးနေခဲ့ရသော စိတ်တို့သည် ရုန်းကန်ခြင်းဖြင့် ထွက်ပေါက်ကိုရှာကြရာ လွန်ခဲ့သည့် ၈ နှစ်ခန့်လောက်က အစပြု၍ မြန်မာနိုင်ငံတော်တွင် မငြိမ်မသက် လှုပ်ရှားထကြွခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

လွန်ခဲ့သော ၈ နှစ်အတွင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ကြီး၌ မြန်မာ-ကော်ရင်ဂျီ အဓိကရုဏ်း၊ မြန်မာ-တရုတ် အဓိကရုဏ်း၊ သာယာဝတီအရေးတော်ပုံ၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ကျောင်းသားသပိတ် စသည်တို့ ပေါ်ပေါက်ပြီးနောက် ယခု ၁၉၃၈-၃၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနှင့် မွတ်ဆလင်အဓိကရုဏ်း၊ ရေနံမြေသပိတ်၊ တောင်သူလယ်သမားများအရေး၊ ကျောင်းသားကျောင်းသူများသပိတ်၊ အလုပ်သမားသပိတ်အမျိုးမျိုးတို့ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ပေါ်ပေါက်လာပြီးလျှင် တစ်တိုင်းတစ်

ပြည်လုံး ကူးစက်လျက် “မီးတုတ် မီးတုတ် ရှိ.ရှိ.”
 “သပိတ် သပိတ်-မှောက်-မှောက်” “အရေးတော်ပုံ
 အောင်ပါစေ” ဟူသော ဆင်းရဲသားတို့၏ ကြိုးဝါး
 သော အသံကြီးများသည် မြေကြီးအက်ကွဲမတတ်
 တစ်ခဲနက် ထွက်ပေါ်လာတော့၏။

ထိုသို့ ဆင်းရဲသားတို့၏ ကြိုးဝါးသံကြီးများ
 ကား နိုင်ငံချဲ့အစိုးရ၏ ဓနရှင်တို့ ပူးပေါင်းကာ ပြည်
 သူတိုင်းသားတို့၏ လွတ်လပ်စွာပြောဟောမှု၊ လွတ်
 လပ်စွာရေးသားမှု၊ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင် သွားလာမှု
 တို့ကို ချုပ်ချယ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ
 ငြင်းပယ်နိုင်သောအကြောင်းမဟုတ်ပေ။ ထိုကြိုးဝါး
 သံများ၏ လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၌ ဗိုလ်အောင်
 ကျော်၊ အာလံမြို့၌ ဗိုလ်ဘဌေး၊ မန္တလေးမြို့၌ ရဟန်း
 အာဇာနည်နှင့် လူအာဇာနည် ၁၇ ဦးတို့သည် မိမိ
 တို့၏ အသက်သွေးခဲကို ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့စွန့်လွှတ်ကာ
 ပြည်သူတို့၏ လွတ်လပ်မှုကို အကြမ်းမဖက် အနု
 သက်သက်နည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားကြသည်ကို
 ကျွန်ုပ်တို့သည် မျက်ဝါးထင်ထင် ရှုမြင်ကြရလေပြီ။
 ထိုအာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်များအပြင် မြောက်မြားစွာသော
 ရဟန်းတော်များနှင့် ကလေးသူငယ်မကျန် ကျားမ
 မဟူ မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ပြည်သူ့အဆဲခံဖြစ်သော
 ပုလိပ်တို့၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုကို ခေါင်းငုံ့၍ခံ
 ကာ ထောင်တန်းနှောင်အိမ်တို့သို့ ဇွတ်တရွတ်တိုး
 ဝင်ကာ ပြည်သူ့လွတ်လပ်မှုအတွက် အနစ်နာခံနေ

ကြပြီကိုလည်း တွေ့ကြုံရပေပြီ။

ဤသို့ တိုင်းပြည်နှင့် အမျိုးအတွက် အနစ်နာ ခံသော ရွပ်ရွပ်ချဲ့ချဲ့ ဆောင်ရွက်ကြသော မျိုးချစ်စိတ် ဓာတ်တို့သည် မြန်မာပြည်အတွင်း တစ်နေ့တခြား တိုးပွားလာလျက် မြန်မာပြည်၏ လုံးဝ လွတ်လပ် ရေးပန်းတိုင်သို့ အရောက်ကြီးပမ်းနိုင်ကြစေရန် ရည် သန်ရိုးရင်း နှလုံးသွင်းဖြင့် အိုင်ယာလန်ပြည်သူပြည် သား မျိုးချစ်ရဲဆော်များသည် မိမိတို့တိုင်းပြည် လွတ် လပ်ရေးအတွက် အသက်စွန့်၍ ဆောင်ရွက်ပုံကို ဘက်-အို-ကွန်နော်-အမည်ရှိ အိုင်ရစ်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးတစ်ဦးရေးသားသောစာအုပ်မှ ဘာသာပြန်၍ ရေးသားလိုက်ပါသတည်း။

အရေးတော်ပုံအောင်ပါစေ။

၁၉၃၉-မတ်လ ၂၇-ရက်နေ့

မောင်ဟိန်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် မိမိတို့၏အသက်ကို ရွပ်ရွပ်ခွံခွံ
စွန့်လွှတ်ကာ ဆောင်ရွက်သွားကြကုန်သော

- ၁။ ဦးဝိစာရ၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၂။ ဦးစန္ဒိမာ၊ မန္တလေးမြို့။
- ၃။ ဦးပဏ္ဍိတ၊ ထီးလင်းတိုက်။
- ၄။ ဦးပညာဇောတ၊ ဝွေချိုတိုက်။
- ၅။ ဦးဝေပုလ္လ၊ တူမောင်းတိုက်၊ အမရပူရ။
- ၆။ ဦးဝေပုလ္လ၊ မဟာအာဇာနည်၊ ဘုရားကြီးတိုက်။
- ၇။ ဦးအာလောက၊ ငွေတောင်တိုက်။
- ၈။ ဦးကေလာ၊ ခင်မကန်တိုက်။
- ၉။ ဦးကေတု၊ ဆင်တဲတိုက်။
- ၁၀။ ဗိုလ်အောင်ကျော်၊ ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား။
- ၁၁။ ဗိုလ်ဘဗိုး၊ အာလံမြို့။
- ၁၂။ ဗိုလ်တင်အောင်၊ အမျိုးသားကျောင်း။
- ၁၃။ ဗိုလ်ဘဌေး၊ ဝက်စလီကျောင်း။
- ၁၄။ ဗိုလ်လှမောင်၊ နိဗ္ဗာန်ကျောင်း။
- ၁၅။ ဗိုလ်မူ၊ ကြေးနန်းရုံမြောက်။
- ၁၆။ ဗိုလ်ထွန်းမောင်၊ ဆိုင်းတန်း။
- ၁၇။ ဗိုလ်အောင်ထူး၊ ဒက္ခိဏဝံတိုက်။
- ၁၈။ ဗိုလ်ခင်မောင်၊ ဥယျာဉ်ဝင်း။
- ၁၉။ ဗိုလ်ဘလွန်း၊ သရက်တပင်။
- ၂၀။ ဗိုလ်ထွန်းအိ၊ မရမ်းခြံ။
- ၂၁။ ဗိုလ်ခင်မောင်၊ မြို့နီစီပါယ်ကျောင်း။

ဟူသော ရဟန်းအာဇာနည်၊ လူအာဇာနည်အပေါင်းတို့အား
အမြဲတစေ အမှတ်တရဖြစ်စေရန် ကျွန်ုပ်သည် ဤဘာသာပြန်စာအုပ်ကို
ရေးသားခြင်းဖြင့် အရိုအသေပြုလိုက်ပါသတည်း။

မောင်ဟိန်၊ ၂၇-၃-၃၉။

အခန်း (၁)

မျိုးချစ်စိတ် စတင်ပေါ်ပေါက်ခြင်း

တောရွာကလေး၌ မွေးဖွားသော အိုင်ရစ်အမျိုးသားတိုင်း တွေ့ကြုံသိမြင်ရသည့်နည်းတူ နိုင်ငံခြားသားတို့၏ အုပ်ချုပ်စိုးမိုးခြင်းလက်အောက်တွင် အကျွန်ုပ်တို့၏ အမျိုးသားများမှာ မချိဆင်းရဲ ငတ်မွတ်မွဲ၍ နေရသောအခြေအနေကို အကလေးအရွယ် ငယ်စဉ်ကပင် ကျွန်ုပ်သည် တွေ့ကြုံသိမြင်ခဲ့ရပေသည်။

ဘရော့စနားရွာကလေးတွင် နေထိုင်ကြသော ရွာသူရွာသားတို့၏ မျိုးချစ်စိတ်သည် အတန်ထက်သန်ခိုင်မာပေသည်။ အခွန်အတုတ် မဲပေးနိုင်ရှာသော ရွာသူရွာသားများအား ဘိလစ်စာရေးကြီးများသည် နေအိမ်မှ နှင်ချခြင်း၊ အိမ်ထောင်ပစ္စည်းများကို ဝရမ်းဖမ်းခြင်း၊ ရွာသူရွာသားတို့၏ ကျွဲနွားများကို ဖမ်းဆီးခြင်း စသော ဗလက္ကာရအမှုများလည်း မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်၏။ ရွာသူရွာသားများကလည်း ထိုသို့သော မတရားမှုတို့ကို သပိတ်မှောက်ခြင်း၊ ခုခံခြင်းတို့ဖြင့် မကြာခဏ လက်စားချေကြ၏။ ဘိလစ်စာရေးတစ်ယောက်မှာ တရားခံတစ်ဦးအတွက် သက်သေခံရန် ရုံးသို့လာရာ၌ “စ ကောက်ဂရေး” ခေါ် မြင်းတပ်ဖြင့် ဝိုင်းရံ၍ လာရသည်

ကို ကျွန်ုပ်သည် မှတ်မိသေး၏။ တစ်ခါတွင်လည်း မိန်းကလေးတစ်ယောက်သည် မိမိအားထားမှီခိုရာဖြစ်သော လယ်သမားကြီး၏ ပစ္စည်းများကို ဘိလစ်စာရေးသည် ဝရမ်းဖမ်းရာ သည်းမခံနိုင်သဖြင့် အဆိုပါ ဘိလစ်စာရေးအား ခုခံရိုက်နှက်မိသောကြောင့် ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်း ခံရဖူးလေသည်။ တစ်ကြိမ်တွင်လည်း လယ်သမားကြီးတစ်ယောက်မှာ လယ်သမားများအသင်း၏ စည်းမျဉ်းကို လိုက်နာမိသဖြင့် ထောင်ချခြင်းကို ခံရပေရာ သူ၏ အိမ်နီးပါးချင်းတို့မှာ မနေသာဘဲနေ၏။ သားမယားများအတွက် ကောက်ပဲသီးနှံများကို စိုက်ပျိုးပေးရခြင်း၊ ရိတ်သိမ်းပေးရခြင်းဖြင့် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ဒီစကြိတ်မြို့နယ်မှ တခြားနိုင်ငံများသို့ ထွက်ခွာသွားကြ ရှာသူများမှ အဆက်မပြတ်လှပေ။ ကျား-မမဟူ လူငယ်လူရွယ်ကလေးတို့မှာ ကြေကွဲသောနှလုံး စိုရွဲသောမျက်ရည်ဖြင့် မိဘမောင်ဘွား ဆွေမျိုးများနှင့်ခွဲခွာကာ အမေရိကတိုက်သို့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလို့ငှာ သွားရောက်ကြရလျက် တစ်ကျွန်းစီနေ တစ်ပြည်စီခြားရာမှ ငွေကြေးဖြင့် ထောက်ပံ့ကြရသည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် ကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရပေသည်။ ကျွန်ုပ်မှာလည်း ထိုလူငယ်များနည်းတူ အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာသွားရသည်ဖြစ်ရာ ထိုစဉ်အခါက ကျွန်ုပ်တို့အမျိုးသားတစ်စု၏ အဖြစ်အပျက်ကို ကျွန်ုပ်၏စိတ်နှလုံးတွင် ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးထားဘိသကဲ့သို့ ထင်ရှားစွာ တည်မြဲခဲ့ပေတော့သည်။

အိုင်ယာလန်ပြည်မှ ထွက်ခွာသွားရခြင်းသည် အိုင်ယာလန်ပြည်အား ပိုမိုချစ်ခင်ခြင်းကို မဖြစ်စေသော်လည်း တိုင်းချစ်စိတ် ပိုမိုရင့်သန်လာခြင်းကိုမူကား အားပေးလာသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အိုင်ယာလန်ပြည်၌ နေထိုင်ရစဉ်အခါ၌ မိမိတို့ပြည်ကြီးသည် မိမိတို့ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့ပေသည်။ အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီး

၏ သာယာသော ရှုမျှော်ခင်းများကို ကြည့်ရှုရခြင်းသည် မိဘတို့၏ မျက်နှာကို ဖူးမြော်ရဘိသကဲ့သို့ ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်တိ၏။ သို့ဖြစ်လင့်ကစား မိမိတို့ပြည်ကြီးကို မြတ်နိုးသောစိတ်ဓာတ်သည် ထိုမျှ ခိုင်မာတည်မြဲလျက်ရှိသည်ကို အဦးအစဉ် ကောင်းစွာ သတိမပြုမိခဲ့ပေ။

မိဘဆွေမျိုးတို့၏ အသိုက်အဝန်းမှ ခွဲခွာလာခဲ့ကြပြီးနောက် တခြားတစ်နိုင်ငံသို့ ရောက်သောအခါ ထိုနိုင်ငံရှိ အခြေအနေတို့သည် မည်မျှပင် ကြည်သာရွှင်မြူးဖွယ် ဖြစ်လင့်ကစား ကျွန်ုပ်တို့၏ မွေးဖွားရာ ဒေသမဟုတ်သည်ကို သတိရမိ၏။ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရန် အသင်း အဖွဲ့များလည်းမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်မှာ အမေရိကန်နိုင်ငံ၌နေထိုင်စဉ် မိမိ နေ့စဉ်ကြုံတွေ့ရသော ရှုမျှော်ခင်းများကို ကြည့်ရှုရင်း ပျင်းရိထိုင်းမှိုင်းလာ တော့၏။ ငယ်စဉ်က ပြေးလွှားရွှင်မြူး အပျော်ကြူးခဲ့ရသော နေရာဒေသ များကို တရေးရေး ထင်ယောင်မြင်ယောင်မိ၏။ အိုင်ယာလန်ပြည်မှာ နေစဉ်အခါက သုံးလေ့သုံးထရှိသော နေ့စဉ်သုံးစကားမျိုးတို့ကိုပင် ပြောကြားရမည်မှာ ရှက်ကြောက်စဖွယ်ကဲ့သို့ဖြစ်ရကား အလျင်း မကြားရ တော့ပေ။

ကလေးဘဝက အိုင်ယာလန်ပြည်ရှိ စိမ်းစိုသော မြက်ခင်းတို့ကို ဖြတ်သန်းတိုက်ခိုက်လာသော လေပြည်လေအေးကို ရှုရှိုက်ရခြင်း၊ ကြည်လင်အေးမြသော ထူးတွင်း စမ်းအိုင်တို့တွင် ငါးမျှားခဲ့ရခြင်း၊ ကျေးငှက်တို့သည် ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းအတွင်း၌ အသိုက်အအုံပြုကာ နေကြသည်ကို ရှာဖွေခဲ့ရခြင်း စသော ငယ်စဉ်က အဖြစ်အပျက်တို့ကိုလည်း တရေးရေးမြင်ယောင်လျက်ရှိရကား ဤ မိမိတို့နေရင်းဌာနတို့ကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုလိုသောဆန္ဒသည် ဖြစ်ပေါ်လာပြန်၏။ ကျွန်ုပ်မွေးဖွားရာ အိမ်ဟောင်းကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ စာမဖွဲ့လောက်သော ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်ကလေးများကိုပင် ပြန်လည်သတိရလေတော့၏။

အမေရိကန်တိုက်တွင် နှစ်နှစ်မျှကြာသောအခါ ရုတ်ကျွန်းတွင် ဆင်ယင်ကျင်းပသော စိန့်ပက်ထရစ်နေ့ပွဲတော်ကြီးနှင့် ကြိုကြိုက်ရပေရာ ကျွန်ုပ်သည်လည်း အဆိုပါပွဲနေ့လှည့်လည်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ခွဲပျော်ခဲ့၏။ ထိုသို့ ပွဲလှည့်ရာတွင် တစ်တိုင်းတစ်နိုင်ငံသို့ လွင့်လာကြသော အိုင်ရစ် လူမျိုးတစ်စုတို့သည် မိမိတို့အမျိုးသားဆိုင်ရာ ပွဲတော်ကြီးကို နှံ့ဆင်နေဘိသကဲ့သို့ ထင်မြင်အောက်မေ့မိရကား ထိုနေ့ကစ၍ ကျွန်ုပ်၏ တိုင်းချစ်စိတ်သည် နိုးကြားထကြွလာပေသည်။ ထိုသို့ နိုးကြားလာသော တိုင်းချစ်စိတ်ပင် ကျွန်ုပ်အား အိုင်ယာလန်ပြည်သို့ပြန်ရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့ပေသည်။

အိုင်ယာလန်ပြည်သို့ ပြန်လည်ဆိုက်ရောက်ပြီးနောက် နှစ်နှစ်မျှ ကြာသောအခါ အိုင်ယာလန်ဘာသာစကားကို ပြန့်ပွားစေရန် ဖွဲ့စည်းထားသော “ဂဲလစ်လီ” ခေါ် အသင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပေသည်။ နောင်သောအခါ ဝုဖ်တုံအမည်ရှိသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ မြေပုံအနီးတွင် အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့ (Irish Republican Brotherhood) ၏ သစ္စာကို ခံယူကာ မျိုးချစ်အသင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်လာတော့၏။

အိုင်ယာလန်ပြည်သို့ ပြန်လည်ဆိုက်ရောက်စက ကျွန်ုပ်တို့၏ အမျိုးသားများသည် အိုင်ယာလန်ပြည်လွတ်လပ်ရေးအတွက် မည်သို့ သဘောထားကြသည်ကို မသိရသေးသဖြင့် အထူးစိတ်ပျက်မိ၏။ စင်စစ်အားဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် အပြင်အပ အခြေအနေကိုသာကြည့်ရှုလျက် အတွင်းရေးသဘောထားတို့ကို ဆင်ခြင်စူးစမ်းခြင်း မပြုမိသဖြင့် စိတ်ပျက်ခြင်းဖြစ်မိပေသည်။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပျက်လာသော ကိစ္စအဝဝတို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် အလင်းရောင်ကို ရရှိလာ၏။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ အိုင်ယာလန် ပြည်သူပြည်သားတို့သည် နှောင့်နှေးဆုတ်ဆိုင်းခြင်းမရှိ။ ထထကြွကြွဖြစ်လာသည်ကို သိရပေတော့သည်။ အနည်းငယ်မျှသော အိုင်ယာလန်ပြည်သား အာဇာနည်

ယောက်ျားတို့၏ စွန့်စားဆောင်ရွက်သွားပုံများကို အားကျကာ မိမိတို့ အိုးအိမ် အသက်စည်းစိမ်တို့ကို စွန့်လွှတ်၍ အရေးတော်ပုံအတွင်း မိမိတို့ ဆိုင်ရာတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ကြကုန်သော အိုင်ရစ်အမျိုးသားအမျိုးသမီးများ ထောင်သောင်းမက များပြားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။ အမေရိကန်တိုက်တွင်ရှိနေသော အိုင်ရစ်အမျိုးသားများကလည်း လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး အောင်မြင်စေခြင်းငှာ ငွေကြေးများကို ရက်ရောစွာ ပေးလှူစွန့်ကြဲကြလေသည်။ သို့သော် မိုက်ကယ်ကောလင်းက “ကျွန်ုပ်သည် အဆွေတို့ ရက်ရောစွာပေးပို့ကြသော အလှူငွေကို များစွာအလိုမရှိ၊ အဆွေတို့ထံမှ တိုက်ခိုက်မည့်သူ တစ်ထောင်လောက်ပို့လျှင် များစွာ ကျေနပ်ပေလိမ့်မည်” ဟုပြောသောအခါ အနည်းငယ်သော မျိုးချစ်တစ်စုတို့သာ မိုက်ကယ်ကောလင်း၏ အလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်ကြရှာလေသည်။

ပြည်နှင့်ဒဏ်သင့်ခဲ့သော အိုင်ရစ်အမျိုးသားများမှာ အမေရိကန်တိုက်၌ မိမိတို့ အမျိုးသားအလံများကိုလွှင့်ထူကာ တိုင်းချစ်စိတ် ထက်သန်စေသော အမျိုးသားသီချင်းတို့ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် သီဆိုအော်ဟစ်နိုင်ကြပေသည်။ ကျွန်ုပ်အထက်က ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စိန့်ပက်ထရစ်နေ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲတွင် နွဲ့ဆင်ခဲ့ရာ၌ ကျွန်ုပ်သည် မိမိကိုယ်ကိုယ် အိုင်ရစ်အမျိုးသားကြီးတစ်ဦးအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားသားတို့၏ အလယ်တွင် ထည်ထည်ခံခံကြီး ပါဝင်နွဲ့ဆင်ခဲ့ရသည်ကို ကျေနပ်ခြင်းဖြစ်မိ၏။ အမေရိကန်တိုက်၌ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လှလှဝတ်၍ ဝဝစားစား အေးချမ်းစွာ နေထိုင်အသက်မွေးခဲ့ရပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံ၏ အရသာကို ကောင်းစွာ ခံစားခဲ့ရပေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့အမျိုးသား၏ အောင်လံတံခွန်ကိုလွှင့်ထူကာ အိုင်ရစ်လူမျိုးအသင်းအဖွဲ့တို့အား ငွေကြေးတတ်အားသမျှ ထည့်ဝင်လှူဒါန်းနိုင်ခြင်းကိုပင် မိမိတို့တိုင်းပြည်အတွက် အကျိုးဆောင်

ခြင်းဟူ၍ယူဆကာ အထူးကျေနပ် ဝမ်းမြောက်ခဲ့ပေ၏။ အိုင်ယာလန် ပြည်၌မူ ထိုသို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ရှိသမျှအချိန်ကို ဝမ်းရေးအတွက် လုံးပန်းလုပ်ကိုင်နေကြကုန်၏။ အိုင်ယာလန်ပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းနှင့် လွတ်လပ်စွာ နေခဲ့ရခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတိရစေရန် ကျင်းပအပ်သော လှည့်လည်ပွဲများကိုလည်း ဝင်ရောက်၌ ပျော်ခြင်းမပြုနိုင်ကြပေ။ အနည်းငယ်သော လူတစ်စုသာလျှင် အိုင်ယာ လန်ပြည်၏လွတ်လပ်ရေး လုပ်ငန်းဟောင်းကို တွေးတောနိုင်ရန် အချိန်ရ ကြ၏။ ထိုလူတစ်စုပင်လျှင် လွတ်လပ်ရေးအတွက် အနစ်နာခံကာ ခုခံ တိုက်ခိုက်ရမည်ကို လေးလေးနက်နက် ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိကြလေသည်။

အိုင်ရစ်အမျိုးသားတို့သည် တိုင်းရေးပြည်ရေးတွင် အမှုမဲ့နေ ထိုင်ကြခြင်းမှာလည်း အခြားအကြောင်းတစ်ခုရှိသေး၏။ ထိုအခါက အိုင်ရစ်ပါလီမန်ထရီပါတီခေါ် အင်္ဂလိပ်တို့ဖွဲ့စည်းထားသော ပါလီမန် လွှတ်တော်သို့ဝင်ရောက်၍ အားပေးနေကြသော အဖွဲ့တစ်ခုက တိုင်းပြည် တွင် အာဏာလွှမ်းမိုးကာ အုပ်ချုပ်နေ၏။ ထိုအဖွဲ့၏ ဝါဒမှာ အစစအရာ ရာ၌ အင်္ဂလိပ်တို့၏ မျက်နှာကို ထောက်ရှု၍ အလုပ်လုပ်နေကြခြင်းဖြင့် အိုင်ရစ်လူမျိုးတို့၏ ဇာတိမာန်ကို ချိုးနှိမ်ဖျက်ဆီးရာရောက်နေ၏။ အိုင် ရစ်လူမျိုးတို့မှာ မိမိတို့နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအတွက် ဂရုမစိုက်နိုင်တော့ဘဲ သူတို့၏ ကိုယ်စားလှယ် လူကြီးများသည်လည်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရထံ အောက်ကျိုးကာ မိမိတို့ကိုယ်ကျိုးအတွက်သာ တောင်းခံဆောင်ရွက်နေ ကြကုန်၏။

အိုင်ရစ်အမျိုးသားတို့မှာ ဇာတိမာန် ကင်းပျောက်သလောက်ရှိချေ ပြီ။ ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်ကြီးရှိ ကျွန်ုပ်တို့၏ ပါလီမန်လွှတ်တော်ကြီးကို ဖျက် သိမ်းခြင်းခံရပြီးနောက် တိုင်းပြည်၏ ကိုယ်စားလှယ်အမတ်တို့သည် အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ အောက်ပါလီမန်လွှတ်တော်သို့ သွားကြရရှာ၏။ ထို

အခါတွင် အင်္ဂလိပ်တို့မှာ လူများစုဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့အမတ်များမှာ အမြဲ လွမ်းမိုးချုပ်ချယ်ခြင်းကို ခံနေကြရပေ၏။ ထိုမျှသာမဟုတ်သေး၊ အိုင်ရစ် စကားကိုပင် ကျွန်ုပ်တို့၏ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြောဆိုရမည်ကို ရှက်ကြောက်ကာ အင်္ဂလိပ်စကားကိုသာ သူတို့၏ တိုက်တွန်းချက်အရ အရေးထားကာ ပါလီမန်တွင် ပြောဆိုနေကြခြင်းပင်လျှင် အင်္ဂလန်သည် အိုင်ယာလန်အား အတူးအောင်နိုင်နေခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။

အိုင်ယာလန်ပြည်တွင် ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ကိုင်လိုသမျှသော ကိစ္စတို့ကို အင်္ဂလန်ပြည်မှ ပထမအခွင့်ခံယူပြီးမှ လုပ်ကိုင်နိုင်သည့်အပြင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် အိုင်ရစ်ဘာသာစကားမှာ အနည်းငယ်မျှ အသုံးဝင်အရာရောက်ခြင်းမရှိတော့ပေ။ ထိုသို့ဖြစ်ပေရာ ကျွန်ုပ်တို့၏တိုင်းပြည်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ဘာသာစကားကို ကျွန်ုပ်တို့လူမျိုးများကပင် များစွာ အထင်အမြင်သေးခဲ့ပေ၏။ ကျွန်ုပ် အမေရိကန်နိုင်ငံမှ ပြန်ရောက်စတွင် အိုင်ယာလန်၏ပြည်အခြေအနေကို အထက်ပါအတိုင်း နေရာတကာတွင် တွေ့ကြုံရပေရာ ကျွန်ုပ်မှာ အထူးစိတ်ပျက်ခြင်းဖြစ်ရ၏။ တိုင်းချစ်မျိုးချစ်စိတ်တို့ကား မရဏသဘော ရွေ့လျောသက်ဆင်းရှာချေပြီတကားဟု အောက်မေ့မိ၏။

သို့သော် အလုပ်လုပ်လျက်နေသော အခြားအသင်းအဖွဲ့များလည်း ရှိချေသေး၏။ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ထကြွနိုးကြားစေသည့်အသီးကို သီးစေနိုင်သော မျိုးချစ်စိတ်မျိုးစေ့ကို တိတ်တဆိတ်စိုက်ပျိုးနေကြသည့် မြင့်မြတ်သောလူတစ်စုရှိသေးသည်ကို တွေ့ကြုံရပေသည်။

အာသာဂရစ်ဖစ်ပိုင် “သည် ယူနိုက်တက်အိုင်ရစ်မင်း” ခေါ် အိုင်ရစ်အမျိုးသား ညွန့်ပေါင်းသတင်းစာကလည်း အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်ကို အားကိုးသောဝါဒကို ဖိနှိပ်ချိုးနှိမ်ကာ အမြဲရေးသားဖော်ပြကာ “ဆင်ဖိန်း” ဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးလျက်နေ၏။ (“ဆင်ဖိန်း” ၏သဘောမှာ မိမိတို့ကိုယ်

ကိုယ်သာမိမိတို့ အားကိုးရမည့်ဝါဒပင်ဖြစ်၏။) ထိုဝါဒကို သောမတ်ဒေး ဗစ်သည် မျိုးစေ့ချခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ထိုဝါဒပြန့်ပွားမှုကိုသာ တဖြည်းဖြည်း မထင်မရှား အားပေးလျက်ရှိနေ၏။ ဆင်ဖိန်းအသင်းသားဖြစ်ခဲ့ဖူးသော တွမ်ကလပ်သည် တစ်သက်တစ်ကျွန်းအပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့ ပြီးနောက် မိမိ၏ ဆင်ဖိန်းဝါဒကို ငယ်ရွယ်သူ ဆင်းမက်ဒါမော့အား ခွဲဝေပေးခဲ့၏။ ဆင်းမက်ဒါမော့က တစ်ဖန် မိုက်ကယ်ကောလင်းအား ဖြန့်ဖြူးပေးအပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး ဂဲလစ်လီခေါ် အိုင်ရစ်ဘာသာ စကား ပြန့်ပွားရေးအသင်းကလည်း စာသင်တန်းများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ပေးခြင်းဖြင့် အိုင်ရစ်အမျိုးသား အမျိုးသမီးကလေးများ၏ ကျွန် စိတ်သပေါက်စိတ်ကို ချိုးနှိမ်ဖျက်ဆီးကာ ဇာတိမာန်ကို တက်ကြွစေခဲ့ လေသည်။

ခရစ်နှစ် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကျွန်ုပ်သည် “ဂဲလစ်လီ” ၏ အသင်းခွဲဖြစ်သော “စိန်လောရင့်အိုတူလီ” အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက် ဖြစ်လာ ပြီးသော် အိုင်ရစ်ဘာသာစကားကို လေ့လာလိုက်စားခဲ့ပေသည်။ ယခု အခါ ကောက်မြို့ရှိ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီးတွင် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်နေသော (ပက်ထရစ်မယ်ရီမန် အမ်-အေသည် ထိုအခါက ကျွန်ုပ်တို့အား အိုင်ရစ် ဘာသာစကားကို သင်ကြားပြသပေးသောဆရာကြီးပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုဆရာကြီးသည် ကြည်ညိုဖွယ်သော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံ၍ အထူး အရည်အချင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ဆရာကောင်းတစ်ဦးပင်ဖြစ်ပေသည်။ သူ၏ တပည့်တပန်းများထံမှ မည်သည့်အခကြေးငွေကိုမျှ မခံယူဘဲ အခမဲ့ပညာသင်ပေးခြင်းပင်လျှင် သူ့အား ပိုမိုကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်ကြောင်းမှာ အထူးဖော်ပြရန်မလိုပေ။

ထိုအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ကမ္ဘာကျော် ကဗျာဆရာတစ်ဦး ဖြစ်လတ္တံ့သော ပြဇာတ်ရေးဆရာ ဆင်းအိုကောဆီနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက်မှာ အလုပ်လုပ်ဖော်လုပ်ဖက်ဖြစ်၍ များစွာ ခင်မင် ရင်းနှီးခဲ့ကြ၏။ သူ၏ လိမ္မာပါးနပ်ပုံ၊ ဇာတိမာန်ရှိပုံနှင့် လွတ်လပ်သော စိတ်ဓာတ်ရှိပုံများကို ကျွန်ုပ်သည် များစွာ ကြည်ညိုနှစ်ခြိုက်မိ၏။ တစ်ခါ ကလည်း ဆင်းအိုကေဆီသည် မီးရထားဌာနမှ အလုပ်ပြုတ်ကာ တခြား မှာလည်း အလုပ်မရဘဲ ကာလအတန်ကြာ ထီးထမ်းလမ်းလျှောက် ဖြစ် နေရှာ၏။ တစ်နေ့သ၌ ကျွန်ုပ်သည် “အိုင်ရစ်ဖရီးဒွန်” ခေါ် အိုင်ရစ်လွတ် လပ်ရေး သတင်းစာတိုက်တွင် ဆင်းအိုကေဆီအား တွေ့ဆုံရာ သူ၏ ဘွတ်ဖိနပ်မှာ ပေါက်ပြဲကာ ခြေချောင်းကလေးများ ထွက်နေသည်ကို သတိပြုမိ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏ အိတ်တွင်းသို့ လက်နှိုက်ကာ “ခင်ဗျားအလုပ်ရသောအခါ ပြန်ပေးတာပေါ့” ဟု ပြောပြီးလျှင် ရွှေဒင်္ဂါး တစ်ပြားကို ချေးငှားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြော၏။ သို့သော် သူသည် ကျွန်ုပ် အတန်တန်ပေးသောငွေကို လက်မခံချေ။ ငွေရပေါက်ရလမ်းမမြင်ဘဲ သူတစ်ပါးထံမှ ငွေမချေးငှားလိုကြောင်းနှင့် ပြန်လည်ပြောကြားလေ သည်။

ကျွန်ုပ်သည် စိန်လောရင့် အသင်းခွဲတွင်ပင် အိုဂရုနီရေးသားသော စာအုပ်ငါးအုပ်ကို ဖတ်ရှုရပြီးနောက် ဖရီးဒါရစ်လမ်းရှိ “ကိတင်း” အသင်း ခွဲသို့ အသင်းသားအဖြစ်ဖြင့် ဝင်ပြန်၏။ အမျိုးသားအချင်းချင်း တိုက်ပွဲ တွင် အိုကော်နယ်လမ်း၌ တိုက်ခိုက်ရင်း အသက်ဆုံးရှုံးရှာသော အမျိုး သားစင်ပြိုင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ချုပ်ကက်သဲဘရူးဂါး သည် ထိုအခါက “ကိတင်း” အသင်းခွဲတွင် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပေသည်။ ဤ “ကိတင်း” အသင်းခွဲတွင် ကျွန်ုပ်သည် အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်လာ သောအခါ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း အမှုထမ်းကြကုန်သော အိုင်ယာလန်ပြည် ကြီး၏ သားကောင်းရတနာတစ်စုနှင့် ချစ်ခင်ရင်းနှီးခဲ့ရပေသည်။ သမ္မတ အစိုးရကြေညာစာတမ်းကို လက်မှတ်ရေးထိုးသဖြင့် နောင်သောအခါ

ကြိုးဒဏ်ပေးခြင်းခံရသော ဆင်းမက်ဒါမော့၊ ယခုအခါ အင်းအိုင်ဘက် ဆိုင်ရင် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သော ဖိုင်အိုနင်လင့်-မိုက်ကယ်ကောလင်း၏ ညာလက်ရုံးတစ်ဦးဖြစ်သော ဂိယာရော့အို-ဆာလီဗင်နှင့် အခြား မျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သော ပက်ဒီအိုကက်ဖီး၊ ဒိုင်ယာမော့အိုဟီဂါတီ၊ ပီယာရတ် ဘီစလေ၊ မိုက်ကယ်ဖော်လီ၊ မိုက်ကယ်လင့်၊ ကက်သဲပါဝါ၊ ကွန်ကော လင်းတို့သည်ကား ကျွန်ုပ်၏ ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေများဖြစ်လေသည်။ “ကိုတင်း” အသင်းခွဲမှာ နောင်သောအခါ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြုစုပျိုး ထောင်ပေးခြင်း၌ နာမည်အထူးကျော်စောလာသော အသင်းခွဲပင်ဖြစ်ပေ ကြောင်း။

အခန်း (၂)

အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခြင်း

“ယူနိုက်တက် အိုင်ရစ်မင်း” ခေါ် အိုင်ရစ်အမျိုးသား ညွန့်ပေါင်း သတင်းစာတွင် အာသာဂရစ်ဖစ်သည် စတင်ရေးသားသည့်အခါ ကျွန်ုပ် သည် ထိုသတင်းစာကို အပတ်စဉ် ဝယ်ယူဖတ်ရှုခဲ့ပေသည်။ သူရေးသား သမျှသော ဆောင်းပါးတို့သည် ပြေပြစ်ကောင်းမွန်ခြင်း၊ သတိပြု၍ရေး သားခြင်း၊ လေးလေးနက်နက်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် များစွာ စွဲလမ်းနှစ်သက်မိပေသည်။ စိတ်ကို ပျော့ညံ့စေသောသဘောများ ကင်း စေလျက် ဒုက္ခဆင်းရဲမှုတို့ကို သရုပ်သဏ္ဍာန်ပေါ်ပေါက်အောင် ရေးသား ခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်မှာ အကြံသစ်ဉာဏ်သစ်များ ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ဝမ်း နည်းကြေကွဲဖွယ်ကိစ္စတို့ကို အလင်္ကာ-ကဗျာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ကာ ရေးသားခြင်းမပြုဘဲ ကျွန်ုပ်တို့အား အိပ်မောကျကာ မနေနိုင်နိုးဆော်ခြင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာရင့်သန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်းမျိုးကိုသာ ရေးသားဖော်ပြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းပြည်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ တကယ် စိတ်အားထက်သန်ချေသော် ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ချင်ရာကို လုပ်ကိုင်နိုင်သည်ဟူ သောသဘောသည် သူ၏ ဩဝါဒကထာပင်ဖြစ်ချေသည်။

သူ၏ထင်မြင်ချက်များနှင့် လေးနက်သော စကားတို့သည် အလွန် အားတက်ဖွယ်ဖြစ်၍ သူ၏အကြံပေးချက်များအရ အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီးကို တစ်မျိုးမြင်ပြီးလျှင် အားတက်ခြင်း၊ မျှော်လင့်ဖွယ်ရှိခြင်းတို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့ဝင်များ သိမ်းသွင်းရာ၌ “ဂဲလစ်လီ” အသင်းဝင်နှင့် “ဂဲလစ် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားရေးအသင်း” သည် အရေးကြီးသော အသင်းကြီးနှစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ “ဂဲလစ်လီ” အသင်းသားဖြစ်ချေသော် အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့သို့ အသင်းသားအဖြစ်ဖြင့် ဝင်ရောက်ရန် များစွာ မခဲယဉ်းတော့ပေ။ “ဂဲလစ်လီ” အသင်းသားမဟုတ်ချေသော် ထိုသူသည် ဂဲလစ်ဘောလုံးအသင်းတွင်ပါဝင်သော အသင်းသားသော်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် စိတ်အားထက်သန်စွာ အားပေးသူသော်လည်းကောင်း ဖြစ်မှသာလျှင် “အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့” သို့ဝင်ရောက်ရန် အထောက်အခံ ရနိုင်ပေသည်။ ထိုအဖွဲ့နှစ်မျိုးတွင်ပါဝင်သော အကြင်သူသည် လုံ့လဝီရိယရှိခြင်း၊ စိတ်ထားထက်သန်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း၊ စိတ်ဓာတ်ခိုင်မြဲခြင်းရှိပြီး ဖြစ်သည်မှာ ယုံမှားစရာမရှိပေ။ အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ရန် အထက်ပါအရည်အချင်းများသည် အရေးကြီးသောအချက်များဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့သို့ ဝင်မိသောအခါ ကျွန်ုပ်နှင့် ချစ်ခင်ရင်းနှီးကြသော ရဲဘော်တို့မှာ အထက်ပါအရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့မြင်ရသဖြင့် များစွာ ဝမ်းမြောက်မိပေသည်။

ခရစ်နှစ် ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် “ဘော်ဒင်း” မြို့၌ ဝုဖ်တုံး၏ သင်္ချိုင်းကို အရိုအသေပေးသော နှစ်လည်ပွဲကြီးနှင့်ကြုံရာဝယ် ကျွန်ုပ်သည် လျှို့ဝှက်သော ဖင်နီယံအသင်းကြီး တည်တံ့နေသေးသည်ကို ဦးစွာ သတိပြုမိပေသည်။

အခမ်းအနားများပြီးဆုံးသည့်နောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆဲလင်းမီးရ

ထားဘူတာရုံအနီး တူးမြောင်းတစ်ခု၏ ကမ်းနဖူးတွင် လဲလျောင်းကာ အမောအပန်းဖြေနေကြရာတွင် နှစ်လည်အရိုအသေပေးပွဲကို ခေါင်းဆောင်သူတစ်ဦးက ကျွန်ုပ်အား စကားစမြည် ပြောကြားလာ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် စကားစ၍ ပြောကြားရာ၌ အထူးသတိထားကာ ပြောကြား၏။ ပထမဦးစွာ အမေရိကတိုက်အကြောင်းပြောကြား၍ ထိုနိုင်ငံတွင် “ကလင်နာဂီးလ်” အမည်ရှိသောအသင်းက ဖင်နီယံဝါဒ(ပုန်ကန်ထကြွရန်ဝါဒ)အတိုင်း လုပ်ဆောင်နေကြောင်းကို ပြောကြား၏။ သူပြောသမျှ စကားတို့ကို ကျွန်ုပ်သည် စိတ်အားထက်သန်စွာ နားထောင်နေသည်ကို လည်းကောင်း၊ သူမေးသမျှတို့ကိုလည်း အားတက်သရော ဖြေဆိုသည်ကိုလည်းကောင်း သူသည် အတော်ကျေနပ်၏။ ထိုနောက် သူက “ဂဲလစ်လိ” အသင်းတွင် ကျွန်ုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သမျှတို့ကို တွမ်ကလပ်နှင့် ဆင်းမက်ဒါမော့တို့က အတန်ကြာ စောင့်ဆိုင်းကြည့်ရှုခဲ့ကြကြောင်း။ ထိုသူနှစ်ဦးကပင် သူ့အား ကျွန်ုပ်ကိုပြောကြားရန် ညွှန်ကြားကြောင်း ပြောဆိုလေသည်။ ဖင်နီယံအသင်းဟောင်းကြီးကို အသစ်ပြန်လည်ထူထောင်ပြီး ကြောင်းကို ဖွင့်၍ပြောကြား၏။ ထိုအသင်းမှာ “အိုင်ရစ်ရီပတ်ဘလိကင်ဘာရားသားဟုဒ်” ခေါ် အိုင်ရစ်သမ္မတအဖွဲ့ဖြစ်၍ အတိုကောက်အားဖြင့် “အိုင် အာ ဘီ” ခေါ်ကြောင်း။ ဤ “အိုင်-အာ-ဘီ” အမည်ကိုလည်း လျှို့ဝှက်ထားကာ “ဖရီးဒွန်ကလပ်” လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့များဟု ခေါ်တွင်ကြောင်း ပြောကြားလေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ထိုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်လိုပါက အသင်းဝင်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် စာရင်းသွင်းပေးရန် သူ့မှာ အာဏာရှိကြောင်း ကိုလည်း ပြောကြားလေ၏။

ကျွန်ုပ်ကလည်း သူ့အား ထိုသို့သောသတင်းကောင်းကို ကြားရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ “အိုင်အာဘီ” အသင်းသားဖြစ်ပါလျှင် အထူးဂုဏ်မောက်ကာ ကျေနပ်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြန်လည်

ပြောဆိုသဖြင့် ကျွန်ုပ်အား ထိုနေရာတွင်ပင် ဖင်နီယံအသင်းသားအဖြစ် ဖြင့် သစ္စာကိုခံယူစေလျက် အသင်းဝင်တစ်ဦး ဖြစ်လာလေသည်။ ကျွန်ုပ် အား မည်သည့်နေ့ရက် မည်သည့်အချိန်တွင် မည်သည့်နေရာ ၌ “အိုင်-အာ-ဘီ” ၏ နောက်အစည်းအဝေး ကျင်းပမည်ကိုလည်း ပြောကြားလေ သည်။

ထိုအစည်းအဝေးကို ပထမဦးစွာ တက်ရမည်ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်မှာ ဝမ်းသာလုံးဆိုကာ ရင်တဖိုဖိုဖြစ်နေ၏။ အခန်းထဲသို့ ဝင်မိလျှင်ပင် ကျွန်ုပ်အား ခြေဆုံးခေါင်းဆုံးကြည့်ရှုနေသူတို့မှာ အခြားသူများမဟုတ်ဘဲ ကျွန်ုပ် နေ့စဉ် အပြင်တွင် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေသော မိတ်ဆွေအရင်း အချာများပင်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသူတစ်စုတည်းကား “ဂဲလစ်လီ” အသင်း ဝင်များနှင့် အခြားအလားတူအဖွဲ့များမှ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်နေပေ သည်။ ကျွန်ုပ်သည် သူတို့အား စူးစိုက်ကြည့်ကာ သူတို့ကလည်း ကျွန်ုပ် အား စူးစိုက်ကြည့်ရှုကာ တစ်ဦးပြီးတစ်ဦး အားရဝမ်းမြောက်စွာ လက်ဆွဲ နှုတ်ဆက်လျက် ရှေးကထက် ခင်မင်ရင်းနှီးသောသဘောများ ဖြစ်ပေါ် လာလေတော့၏။

ကျွန်ုပ်တို့၏အသင်းကို “ဘာသိုလိုမြူးတီးလင်းစာပေနှင့် စကား အချေတင်ပြောပွဲအဖွဲ့” ဟူ၍ အများ သိနားလည်ကြပေသည်။ ညဉ့် အချိန်တွင် ကျင်းပသော အစည်းအဝေးတိုင်းတွင် စားပွဲခုံပေါ်၌ ရာဇဝင် သို့မဟုတ် အခြားဘေးကင်းသော ကိစ္စများကို စာရွက်တစ်ရွက်တွင် ရေးသား၍ထား၏။ ထိုစာရွက်များကို ကျွန်ုပ်တို့မှာ သေချာစွာ သိမ်း ဆည်းထားရပေသည်။ အကယ်၍ အဆိုပါစာရွက် ပျောက်ဆုံးသွားချေ သော် နောက်ရက်သတ္တပတ်၌ကျင်းပမည့် အစည်းအဝေးတွင် အသစ် တစ်မျိုး ရေးသားနေရဦးမည်ဖြစ်ရာ ပင်ပန်းတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။

ကျွန်ုပ်တို့အသင်းအစည်းအဝေးပွဲများကို တစ်ခါမျှ ဖမ်းဆီးခြင်း မပြုသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ငန်းကို မည်သူမျှမသိဟူ၍လည်းကောင်း၊ အစည်းအဝေး၌ လုပ်ကိုင်သမျှသော သဘောအစစ်အမှန်တို့ကို မည်သူမျှ မဖော်နိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အယူရှိကြပြီးလျှင် အထူးကျေနပ် ဝမ်းမြောက်လျက်နေကြ၏။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် ကျွန်ုပ်သည် “ရစ်ချမ္ဗန်စစ်တန်းလျား” တွင် အချုပ်ခံနေရစဉ် စုံထောက် ဆားဂျင့်စမစ်သည် (နောင်သောအခါ သေနတ်အပစ်ခံရ၍ သေဆုံးရှာသူ) ကျွန်ုပ်အား တွမ်ကလပ်နှင့် ဆင်းမက်ဒါမော့၏ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်သည် “အိုင်-အာ-ဘီ” လစဉ် အစည်းအဝေးတိုင်း အမြဲတက်ရောက်သူဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြောကြားသောအခါမှ ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ငန်းကို အစိုးရဘက်က သိရှိပြီးဖြစ်သည်ကို သိရပေတော့၏။

ကျွန်ုပ်တို့၏ အစည်းအဝေးတွင် ဆွေးနွေးသောကိစ္စများမှာ အသင်းသားအမည်များကိုခေါ်ခြင်း၊ လက်နက်များဝယ်ယူရန်အတွက် ရန်ပုံငွေများပေးသွင်းခြင်း၊ အိုင်-အာ-ဘီအသင်းသားသစ်များကိုလက်ခံရန် အဆိုသွင်းခြင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားအဖွဲ့များအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အသင်းသားသစ်များ သိမ်းသွင်းရန် အမည်ပေးသော သူတို့၏စာရင်းကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုခြင်း၊ အစရှိသည်များပင်ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်သူတစ်ယောက်အား အိုင်-အာ-ဘီအဖွဲ့သို့ ဝင်ခွင့်မပြုမီ ထိုသူဝင်မည့်အဖွဲ့ငယ်ကလည်းကောင်း၊ အခြားအဖွဲ့ငယ်များကလည်းကောင်း ထိုသူအား ကျေနပ်၍ သဘောတူညီကြမှသာလျှင် အိုင်-အာ-ဘီအသင်းသားအဖြစ်ဖြင့် ဝင်ခွင့်ရလေတော့သည်။ ဤကိစ္စကို အထူးအလေးဂရုပြုကာ ဆောင်ရွက်ကြရ၏။ အဖွဲ့ငယ်တစ်ခုလျှင် အသင်းသားဆယ်ဦး သို့မဟုတ် ဆယ်ယောက်ထက်ကျော်လွန်

သော အရေအတွက်ရှိလေသည်။

သေနတ်လက်နက်များကို ဝယ်ယူထားကြ၏။ သို့သော် ထိုအခါက အနည်းငယ်သာ ဝယ်ယူနိုင်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် “ပါနယ်စကွယား” ခေါ် ရပ်ကွက်တွင် ဒရိုမ်းပြကြရ၏။ တံမြက်စည်းများကို ရိုင်ဖယ်သေနတ်အဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုကြရပါ၏။ သို့သော် အပျော်တမ်းရဲတပ်များ ဖွဲ့စည်းသောအခါ ထိုတံမြက်စည်းသေနတ်များကို အသုံးမပြုကြတော့ပေ။

ကျွန်ုပ်ပါဝင်သော “အိုင်-အာ-ဘီ” အဖွဲ့ငယ်တွင် အချို့မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများပါဝင်၏။ ထိုသူတို့မှာ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကြိုးဒဏ်ခံသွားရရှာသော အာမွန်စီရင့် အရေးတော်ပုံတွင် အသက်စွန့်သွားသော သည်အိုရဟီလီး၊ အပျော်တမ်းတပ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင် ဘာလမားဟော့ဆွန် အစိုးရဘက်မှ “ကိုမဲညို” တို့အဖွဲ့ (Black and Tans) နှင့် အထူးတိုက်ခိုက်ခဲ့သော စစ်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ယခုအခါ ဖရီးစတိတ် ပါလီမန်လွှတ်တော်တွင် ပြည်တွင်းအစိုးရအဖွဲ့၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမှုထမ်းရွက်နေသော ရစ်ချတ်မားလဒီး၊ စစ်ပြေငြိမ်းစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးသူတစ်ဦးဖြစ်သော အာမွန်ဒပ်ဂင်၊ ကက်သဲဘရူးဂါး၊ ပိုင်ယာရတ်ဘီစလေ၊ ကွန်ကောလင်းနှင့် ပက်ဒီအိုကက်ဖီတို့ဖြစ်လေသည်။

တွမ်ကလပ်နှင့် ဆင်းမက်ဒါမော့တို့နှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်ရခြင်းကို ကျွန်ုပ်၏တစ်သက်တွင် အမွန်မြတ်ဆုံးဟု ယူဆမိ၏။ ထိုသူနှစ်ဦးမှ တစ်ပါး ကျွန်ုပ်၏စိတ်ထဲတွင် စွဲလျက်နေသူကား တစ်ယောက်ရှိသေး၏။ ထိုသူ၏အကြောင်းကို ရှေ့တွင် ရေးသားဖော်ပြပါအံ့။ တွမ်ကလပ်သည် ကျွန်ုပ်အား သူ၏ အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေများတွင် တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ကျွန်ုပ်သည် ကျေးဇူးတင်လျက် ဝမ်းမြောက်၍

မဆုံးပေ။ ရစ်ချမ္ဗန်အမည်ရှိသောလမ်းတွင် အိမ်တစ်လုံးဝယ်ရာ၌ ကျွန်ုပ်က ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည်တွင် ကျွန်ုပ်အား မိတ်ဆွေရင်းအနေဖြင့် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ရေးသားပေးပို့သည့် တွမ်ကလပ်၏ဇနီးထံမှ စာတစ်စောင်ကို ကျွန်ုပ်သည် ယခုတိုင် ကောင်းမွန်ရုံသေစွာ သိမ်းဆည်းထားခဲ့ပေသည်။

တွမ်ကလပ်သည်ကား ဖင်နီယံဝါဒနှင့် နောင်သောအခါ ဆင်ဖိန်းဝါဒဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို ဆက်သွယ်ပေးသူပင်ဖြစ်ပေသည်။ အိုင်-အာ-ဘီအဖွဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်းရင်းကို သူသည် ကောင်းစွာသိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ပေသည်။ ဂျိမ်းစ်စတက်ဖင်းနှင့် အိုဒိုနိုဗင်ရီဆာတို့က စတင်တည်ထောင်သော လျှို့ဝှက်သော ဖင်နီယံအဖွဲ့တွင်လည်း အသင်းသားတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် တွမ်ကလပ်သည် ပါဝင်ခဲ့ဖူးသူဖြစ်၏။ ထိုမှတစ်ပါး သူသည် ပါဒရစ်ပီယာ၊ ဆင်းမက်ဒါမော့နှင့် ၁၉၁၆ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံတွင် ပါဝင်ကြသော မျိုးချစ်များစွာတို့ကိုလည်း ဖင်နီယံအသင်းသားအဖြစ်ဖြင့် သစ္စာရေတိုက်ခဲ့ဖူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပင် ဖြစ်ပေသည်။

အင်္ဂလိပ်အကျဉ်းထောင်တွင် ၁၆ နှစ်မျှ တစ်သက်တစ်ကျွန်းထောင်ဒဏ်အပြစ်ခံရရှာသော်လည်း တွမ်ကလပ်၏ မျိုးချစ်စိတ်သည် စွန်းထင်းညိုမည်းခြင်းမဖြစ်ခဲ့ပေ။ အကျဉ်းထောင်မှ ထွက်လာသောအခါလည်း စိတ်သဘောပြောင်းလဲခြင်းမရှိ။ ပါနယ်လမ်းတွင် ဆေးလိပ်ဆိုင်ကလေးဖွင့်ကာ ရိုးရိုးအသက်မွေး၍နေသော်လည်း သူ၏ ဩဇာအာဏာမှာ တပြောင်ပြောင်တလက်လက် အရောင်ထွက်လျက်နေ၏။ အဆိုပါဆေးလိပ်ဆိုင်ကလေးသည်ကား “ဂဲလစ်လီ” အသင်းသားတို့၏ ဝင်ထွက်သွားလာ စုရုံးရာဌာနဖြစ်၍နေ၏။ တွမ်ကလပ်အား စံနမူနာထားကြပြီးလျှင် အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီး၏အကျိုးကို တွမ်ကလပ်ကဲ့သို့ပင်

စွန့်စားဆောင်ရွက်ကြရန် “ဂဲလစ်လိ” အသင်းသားတို့သည် အချိန် အခါကို စောင့်ဆိုင်းနေကြကုန်၏။

တွမ်ကလပ်၏ ထောင်တွင်းအဖြစ်အပျက်များကို “အိုင်ရစ်ဖရီးဒွန်” ခေါ် သတင်းစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ထိုသတင်းစာကို အုပ်ချုပ်စီမံသူမှာ ဆင်းမက်ဒါမော့ဖြစ်၏။ နောင်သောအခါ ကျွန်ုပ်သည် ကိမိန်ဟမ်ထောင်ကြီးတွင် အချုပ်ခံနေရစဉ် ကျွန်ုပ်သည် တွမ်ကလပ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြန်လည်သတိရမိလျက် သူခံစားခဲ့ရသော ဒုက္ခများသည် လည်းကောင်း၊ သူ၏ခိုင်မြဲသော မျိုးချစ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ် အား အထူးအားပေး တိုက်တွန်းနေသကဲ့သို့ဖြစ်ရာ သူ၏ သတ္တိထူးမျိုး ကျွန်ုပ်၌ရှိစေရန် အားခဲလျက်နေမိ၏။ သူ့အကြောင်းကို ထိုသို့တွေးတော နေစဉ်အချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့သည် တွမ်ကလပ်အား သေနတ်ဖြင့်ပစ် သတ်ကာ သူ၏ရုပ်ကလာပ်ကို စစ်တန်းလျားဝင်းတစ်ခုအတွင်း၌ မဖောက်ထုံးဖြင့် ရောနှောမြှုပ်နှံလိုက်ပြီဖြစ်သတည်း။

အခန်း (၃)

ဆင်းမက်ဒါမော့နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

ခရစ်နှစ် ၁၉၀၈ ခုနှစ်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တစ်နေ့၏ ညနေချိန်တွင် ကျွန်ုပ်၏ မိတ်ဆွေတစ်ဦးအိမ်၌ ဆင်းမက်ဒါမော့ကို စတင်တွေ့ဆုံရာ သူ၏ ခံ့ညားနှစ်သက်ဖွယ်သော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် များစွာ ကြည်ညိုစွဲလမ်းမိချေသည်။

မျှော်လင့်ဖွယ်ကင်းလျက် အမှောင်အတွင်းကျနေသော ထိုစဉ်အခါ က အိုင်ယာလန်ပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းနေကြသော အာဇာနည်ယောက်ျားများထဲတွင် ဆင်းမက်ဒါမော့သည် ဖျတ်လတ် အလျင်မြန်ဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပင်ဖြစ်၏။ စိတ်ပျက်ခြင်းအားလျော့ ခြင်း အနည်းငယ်မျှမရှိဘဲ တစ်တောထွက်-တစ်ရွာဝင်၊ တစ်မြို့ ပြောင်းပြီးလျှင် တစ်ပြည်လုံးလှည့်လည်ကာ နေရာတကာရှိ လူငယ် များအား သူနှစ်သက်သော အယူဝါဒအတိုင်း ဇာတိမာန်တက်ကြွစေရန် အားပေးလှုံ့ဆော်ခဲ့လေသည်။ ရာပေါင်းများစွာသောသူတို့ကိုလည်း အိုင်-အာ-ဘီအသင်းသားဖြစ်စေရန် သိမ်းသွင်းခဲ့သူဖြစ်၏။ ပဉ္စမ မြောက် ဂျော့ဘုရင်သည် ဘီသိက်မင်္ဂလာခံယူပြီးနောက် အိုင်ယာလန်

ပြည်သို့ တိုင်းခန်းလှည့်လည်လာတော်မူရာတွင် ဆင်းမက်ဒါမောသည် အိုင်ယာလန်ဘဏ်တိုက်ကြီး၏အပြင်ဘက်၌ ဂျော့ဘုရင် အိုင်ယာလန်သို့ လာခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့် အစည်းအဝေးကြီးကို ခေါင်းဆောင်ကာ ခေါ်ယူကျင်းပခဲ့လေသည်။ အင်္ဂလိပ်အသံတော် “ယူနီယံဂျက်” ကို မီးရှို့ပစ်သည့်ပြင် ဂရပ်တွန်လမ်းကိုဖြတ်၍ “ချစ်လှစွာသော ပြည်ကြီးအရှင်အား မည်သူမျှ အုပ်ချုပ်လွှမ်းမိုးခြင်းမရှိသေး” ဟူသော စာတမ်းကို စာလုံးကြီးများဖြင့် ရေးသားကာ ဆွဲထားခဲ့လေသည်။

ဥတုရာသီမရွေး တစ်တိုင်းပြည်လုံး လှည့်လည်သွားလာရာတွင် အများအားဖြင့် စက်ဘီးကိုသာ အသုံးပြုခဲ့သည်တစ်ကြောင်း၊ ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း သွားလာရဖန်များသဖြင့် ကိုယ်၏ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်သည်က တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဆင်းမက်ဒါမောမှာ အကြောရောင်ဝေဒနာ စွဲကပ်ပြီးလျှင် သူ၏ကျန်းမာရေးမှာ တစ်နေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်လျက်လေတော့၏။ ကျောအောင့်သောရောဂါမှာလည်း မည်သည့်သောက်ဆေးမှ သက်သာစေရန် မစွမ်းနိုင်တော့ချေ။ မေတ္တာဆေးကြီးတွင် ၆ လကျော်မျှ တက်ရောက်ကာ ဆေးဝါးကုသနေပြီးနောက် နှစ်သစ်မကူးမီ တစ်နေ့ညနေတွင် ဆင်းမက်ဒါမောသည် ချိုင်းထောက်နှစ်ခုညှပ်ကာ ဆေးရုံကြီးမှ ဆင်းလာလေသည်။ ဘရင်ဒင်လမ်းရှိ ကျွန်ုပ်၏အိမ်သို့ လာခဲ့ပြီးသော် တဖြည်းဖြည်းကျန်းမာလာစေရန် တစ်လခွဲမျှ နေထိုင်လေသည်။ ထို့နောက် တိုင်းရေးပြည်ရေးအတွက် ၁၄ နှစ်တိုင်တိုင်တောင် အကျခံခဲ့ရဖူးသော လင်မာရစ်မြို့နေ ဂျွန်ဒီလီထံသို့ သွားရောက်လေသည်။ ဂျွန်ဒီလီ၏ တူမသည်ကား နောင်သောအခါ တွမ်ကလပ်၏ဇနီး ဖြစ်လာ၏။

ဆင်းမက်ဒါမောမှာ ထူးခြားသောအရည်အချင်းများရှိ၏။ ရွှင်ပြုံးကြည်သာသော အမူအရာ၊ ထကြွလှုံ့လှိုသော အပြုအမူ၊ မျိုးချစ်အသင်းသားပီသသောစိတ်ဓာတ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ပေသည်။ သူ၏ စိတ်အား

ထက်သန်မှုနှင့် နှစ်သက်ဖွယ်သော အမှုအရာတို့ကြောင့် ထိုစဉ်အခါက လိမ္မာပါးနပ်၍ စွန့်စွန့်စားစား ဆောင်ရွက်ဝံ့သော လူငယ်များကို အရေးတော်ပုံအတွက် သိမ်းသွင်းစုဆောင်းပေးနိုင်ပေသည်။ သူ့အား လူငယ်လူရွယ်များက ကြည်ညိုခြင်းမှာ ခေတ္တခဏမျှသာမဟုတ်ဘဲ ကြာရှည်လေးမြင့်စွာ တည်မြဲလေသည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ် အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်ရှိ လမ်းအသီးသီးတို့တွင် မြေကတုတ်များပြုလုပ်၍ အပြင်းအထန်တိုက်ခိုက်ကြရာတွင် သူ၏တပည့်ငယ်သားများ အများအားဖြင့် ပါဝင်လေသည်။ “ကိုမဲညို” တို့အဖွဲ့နှင့် မိုက်ကယ်ကောလင်းတို့အဖွဲ့ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အကြိတ်အနယ်တိုက်ခိုက်ရာတွင်လည်း ဆင်းမက်ဒါမော့၏ လူငယ်များသည် မိုက်ကယ်ကောလင်းဘက်မှ ထူးထူးခြားခြား အသက်စွန့်၍ တိုက်ခိုက်ကြလေသည်။

ဆင်းမက်ဒါမော့၏ “အိုင်ရစ်လွတ်လပ်ရေး” ခေါ် သတင်းစာမှာ တစ်ကြိမ်ထုတ်ဝေရာ စာသားများမှာ တိုက်ခိုက်ရန် လှုံ့ဆော်သံများဖြင့် ပြည့်နှက်နေရကား ကျွန်ုပ်တို့မှာ စိတ်အားထက်သန်စွာ ဖတ်ရှုကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ မျိုးချစ်တိုင်းချစ်စိတ် ပွားများထက်သန်စေရန် အဆိုပါ သတင်းစာများကို အခြားသူ လူငယ်လူရွယ်များအား တစ်ဆင့်ကမ်းလှမ်းကာ ဖတ်ရှုစေခဲ့လေသည်။ သတင်းစာကို နံပါတ် ၅ ဖင်လိတ်တာလမ်းရှိ ဆင်းမက်ဒါမော့၏ ရုံးခန်းမှ ထုတ်ဝေခြင်းပြုရာ အဆိုပါရုံးခန်းမှာ ရဲရဲတောက်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုဝေးရာဌာန ဖြစ်လာလေသည်။ လဆန်းတစ်ရက်နေ့တိုင်း အဆိုပါရုံးခန်းမှာ လူများ ပြည့်ကြပ်စည်ကားလှ၏။

ထိုနေ့ရက်တွင် ပုံနှိပ်တိုက်မှ သတင်းစာများ ရောက်ရှိလာသည် ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုသတင်းစာများထုတ်ဝေနိုင်ရန် သွားရောက် ကူညီကြလေသည်။ ဆင်းမက်ဒါမော့တွင် စာရေးစာချီလုပ်သားများ မရှိ

ပေ။ ပါဝင်သောဆောင်းပါးများအနက် အများအားဖြင့် သူချည်းသာ ရေးရပေသည်။ စာပြင်ဆရာလည်း သူပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သတင်းစာ ထုတ်ဝေရန်သူတစ်ဦးတည်း မတတ်နိုင်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ သွားရောက် ကူညီရခြင်းဖြစ်၏။ အချို့မှာ သတင်းစာပတ်သော စာရွက်ကလေးများ ပေါ်တွင် လိပ်ရေးသားခြင်း၊ အချို့မှာ သတင်းစာများကိုခေါက်၍ လိပ် စာရွက်ကလေးများပတ်ခြင်း၊ အချို့မှာ ကော်ကပ်ခြင်းတို့ဖြင့် ကူညီဝိုင်း ဝန်းလုပ်ကိုင်ကြကုန်၏။ ဤသို့ အသီးသီးလုပ်ကိုင်နေစဉ် သတင်းစာပုံ ကြီးဖြစ်လာသောအခါ လမ်းထောင့်ရှိ စာတိုက်ဘူးအတွင်းသို့ တစ် ယောက်ကပြေးကာ အဆိုပါသတင်းစာထုပ်များကို ထည့်ရလေသည်။ ထိုသို့လုပ်ကိုင်ခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဝမ်းမြောက်၍မဆုံးပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် အင်္ဂလိပ်နှင့် တိုက်ခိုက်ရန်အကြောင်းတို့ကို ပြောကြ၊ ဆိုကြ၊ ရယ်ကြ၊ မောကြနှင့် တပျော်တပါးကြီး လုပ်ကိုင်နေကြလေသည်။ ဆင်း မက်ဒါမော့အား တစ်နည်းအားဖြင့် အကူအညီပေးရခြင်းဖြစ်၍ ကျွန်ုပ် တို့မှာ မမောမပန်းနိုင်၊ ဝမ်းသာမြဲ ဝမ်းသာလျက်နေကြ၏။

အိုင်ရစ်လွတ်လပ်ရေးသတင်းစာလုပ်ငန်းကို ဖင်လိတ်တာလမ်းမှ ၁၂-ဒီအောလီယာလမ်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားပြီးနောက် ဆင်းမက်ဒါမော့ သည် ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးစသည်အထိ ထိုနေရာတွင် ပင် အလုပ်လုပ်လျက်နေပေသည်။ ဆင်းမက်ဒါမော့၏ ရုံးခန်းတည်ရာ တိုက်တွင်လည်း အာသာဂရစ်ဖစ်သည် ရုံးခန်းတစ်ခုဖွင့်လှစ်ကာ အလုပ် လုပ်လျက်နေ၏။

၁၉၁၅ ခုနှစ်အစလောက်တွင် အပျော်တမ်းရဲတပ်သားတစ်ဦးဖြစ် သူ ဆင်းအိုဟီဂါတီအား အစိုးရစစ်တပ်သို့မဝင်ရန် ဟောပြောမှုကြောင့် ကောက်မြို့မှထွက်ခွာရန် အမိန့်စာထုတ်ထားလေသည်။ ဆင်းအိုဟီဂါတီ သည် အင်နစ်ကော့သိမြို့သို့သွား၍ အပျော်တမ်းရဲတပ်တွင် အထူးစိတ်

အားထက်သန်သော လာရီဒီလေစီနှင့် အတူနေထိုင်ကြလေသည်။ သူတို့ နေထိုင်ရာအိမ်ကို ပုလိပ်များရှာဖွေသောအခါ ပေါက်ကွဲစေတတ်သော လက်နက်များကို တွေ့သွား၏။ လာရီဒီလေစီမှာ ထွက်ပြေးသဖြင့် လွတ်မြောက်သွားပြီးသော် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာသွား၏။ ဆင်းအိုဟီဂါတီမှာ အဖမ်းခံရပြီးလျှင် ထိုအမှုကိုစစ်ဆေးရန် ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်သို့ အချုပ်ဖြင့် လိုက်ပါလာရလေသည်။

ဆင်းမက်ဒါမော့သည် ဆင်းအိုဟီဂါတီ လွတ်မြောက်စေရန် အတွက် ဂလင်နော်လင်မြို့တွင်နေထိုင်သော မစ္စတာဟီလီအမည်ရှိသော ဝတ်လုံအား အဆိုပါအမှုတွင် တရားခံဘက်က လိုက်ပါနိုင်မည်လားဟူ၍ ဆင်းမက်ဂါရီကို စေလွှတ်ကာ စုံစမ်းခိုင်းလေသည်။

ဆင်းမက်ဂါရီကို ဝတ်လုံ မစ္စတာဟီလီသည် စူးစိုက်ကြည့်ရှုကာ “မင်းတို့ကောင်ကလေးတွေဟာ လျှို့ဝှက်တဲ့ ဖင်နယ်ယံအသင်းသားတွေ လို့ ငါထင်တာပဲ” ဟူ၍မေးမြန်းကာ တရားခံဘက်မှလိုက်ပါရန် သဘောတူညီလေသည်။

ဆင်းမက်ဂါရီသည် အဆိုပါမေးခွန်းကို ပြန်လည်မဖြေကြားဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေရာ မစ္စတာဟီလီက နောက်ထပ်၍ “မင်းပြန်မပြောတာဟာ ဝန်ခံရာကျတာပဲ၊ ဝတ်လုံလိုက်ခအတွက် အရေးမထားပါဘူး” ဟူ၍ ပြောကြားပြန်လေသည်။

ဝတ်လုံမစ္စတာဟီလီသည် သူပြောသည့်အတိုင်း မျိုးချစ်အသင်း သားများဘက်က အခမဲ့ ဝတ်လုံလိုက်ပေးလေ့ရှိ၏။ ကက်သဲပါဝါသည် ကား မစ္စတာဟီလီ၏ လက်ထောက်ဝတ်လုံပင်ဖြစ်ပေသည်။ အဆိုပါ ဆင်းအိုဟီဂါတီ၏ ဗုံးတွေ့မှုကို လူတိုင်း ဂရုတစိုက်ပြုကြပေသည်။ စစ်ဆေးနေသောရက်မှာလည်း အတန်ကြာ၏။ ရွှေဒဂါးတစ်ထောင် တင်လျှင် ဆင်းအိုဟီဂါတီသည် အာမခံရနိုင်လိမ့်မည်ဟု အထင်ရှိသဖြင့်

ဆင်းမက်ဒေါမော့သည် ကျွန်ုပ်အား အာမခံပေးစေရန် ရုံးသို့ ခေါ်ဆောင်
သဖြင့် လိုက်ပါသွားလေသည်။ ကက်သဲပါဝါ၏ ညွှန်ကြားချက်အရ
ကျွန်ုပ်မှာ အာမခံငွေတင်နိုင်သော ပစ္စည်းဥစ္စာများရှိကြောင်းကို တရားသူ
ကြီးအား သက်သေခံချက်များ တင်ပြလေသည်။

အာမခံကား မရပေ။ သို့သော် ဂျူရီလူကြီးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်
အရ ဆင်းအိုဂါတီမှာ အပြစ်ဒဏ်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့ပေသည်။

နောက်များမကြာမီ ဆင်းမက်ဒေါမော့နှင့် ဆင်းမိလရှိုင်တို့အား
အစိုးရစစ်တပ်တွင် စစ်သားများအဖြစ်ဖြင့် မဝင်ရောက်ရန် ဟောပြောမှု
ကြောင့် ရုံးတင်တရားစွဲဆိုခြင်းခံရပေသည်။ သူတို့နှစ်ဦးစလုံးအား အပြစ်
ရှိသည်ဆို၍ နှစ်လစီ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခံရ၏။ အိုဒိုနိုဗင်ရိုဆာ၏
ရုပ်ကလာပ်ကို မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်စဉ်အခါတွင် ဆင်းမက်ဒေါမော့မှာ ထောင်ထဲ
၌ပင် ရှိနေသေးပေသည်။

နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာသောအခါ မိုက်ကယ်ကောလင်း ဆင်းအိုဟီ
ဂါတီ၏အမှု၌ ဝတ်လုံ မစ္စတာဟီလီသည် အခမဲ့လိုက်ပေးသည်ကိုလည်း
ကောင်း၊ အခြားအလားတူ အမှုမျိုး၌လည်း အခမဲ့ ဝတ်လုံလိုက်ပေးသည်
ကိုလည်းကောင်း သိရှိသူဖြစ်ရာ ဖရီးစတိတ်အစိုးရဖြစ်လာသောအခါ
မစ္စတာဟီလီအား ဘုရင်ခံချုပ်အဖြစ်ဖြင့် တင်မြှောက်ရန် သတိရလေ
သည်။

ဆင်းမက်ဒေါမော့နှင့် မိုက်ကယ်ကောလင်းတို့ကား ကျွန်ုပ် သတိ
အရဆုံးသောသူနှစ်ဦးဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချိန်အခါက ကျွန်ုပ်နှင့် ချစ်
ကျွမ်းဝင်ကြသော မျိုးချစ်ခေါင်းဆောင်များအနက် ဆင်းမက်ဒေါမော့နှင့်
မိုက်ကယ်ကောလင်းတို့နှစ်ယောက်သည် သတ္တိလည်းရှိ၊ ဝီရိယနှင့်လည်း
ပြည့်စုံသည်ပြင် အရည်အချင်းနှင့်လည်း ကုံလုံသူ လူငယ်နှစ်ဦးဖြစ်
သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ သူတို့နှစ်ဦးစလုံး၌ပင် ထက်သန်ရဲရင့်စွန့်စား

ဝံ့သော လူငယ်များကို သူတို့ဘက်ပါစေရန် ဆောင်နိုင်သော စွမ်းရည်ထူးများရှိလေသည်။ သူတို့၌ “လူလိုက်ဓာတ်” များ ကပ်ငြိနေဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ နှစ်ဦးစလုံးပင် ငယ်ရွယ်သူများဖြစ်၍ စိတ်ဓာတ်ကလည်း မြင့်မြတ်ခိုင်မာလျက် ပျော်ရွှင်တတ်သောသဘောလည်း ရှိပြီးလျှင် မျိုးချစ်လက္ခဏာတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံပေသည်။ သူတို့၏ ဆိုင်ရာအလုပ်တွင် အောင်မြင်ရာအောင်မြင်ကြောင်းဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သော အရည်အချင်းနှင့် စိတ်ဓာတ်သဘောထားမှာလည်း ဇာတိပဋိသန္ဓေကပင် ပါလာသူများဖြစ်၏။ ဆင်းမက်ဒါမော့တို့အချိန်၌ သူ့လိုလူမျိုးသာလျှင် လိုအပ်၏။ ခိုင်မာစွဲမြဲသောဝါဒဖြင့် လူငယ်လူရွယ်များအား မိမိတို့၏ အေးချမ်းငြိမ်သက်သော သက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်အကိုင်များမှ ထွက်ခွာလာစေပြီးလျှင် ဘေးရန်အပေါင်းတို့နှင့်ပြွမ်းသော အလုပ်ကိုလုပ်ရန် အသင့်ပြင်ဆင်စေခြင်းမှာ သူ၌ရှိပြီးသော သိမ်မွေ့သည့်အရည်အချင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုထက် ခက်ခဲနက်နဲသော အလုပ်များအတွက် မိုက်ကယ်ကောလင်းလိုလူစားမျိုးလည်း လိုအပ်ပေသည်။ ဆင်းမက်ဒါမော့သည် အသက်စွန့်ကာ တီထွင်ခဲ့သောလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်စေရန် မိုက်ကယ်ကောလင်းအား အမွေပေးခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဆင်းမက်ဒါမော့၏ လူများကိုပင် ရှေးကထက် ပိုမိုရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံစေခြင်းလုပ်ငန်းကိုလည်း ပိုမိုခိုင်မြဲတည်တံ့စေခြင်းငှာ မိုက်ကယ်ကောလင်းသည် ကိုယ်တိုင် နမူနာစံတင်လောက်အောင် ဆောင်ရွက်ကြိုးပမ်းနိုင်သူတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ အရေးကြီးသောအခါ စိတ်ငြိမ်လှသော မိုက်ကယ်ကောလင်းသည် တစ်ခါတစ်ရံ မျက်နှာထားတင်းမာကာ ဇွတ်တရွတ်လုပ်တတ်လေ့ရှိ၏။ ထိုသို့သော အပြုအမူမျိုးကား ဆင်းမက်ဒါမော့၌မရှိပေ။ မိုက်ကယ်ကောလင်းသည် ထိုသို့ တင်းမာခက်ထန်သောစိတ် တစ်ခါ

တစ်ရံ ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာ သူ၏ မူလပဋိသန္ဓေစိတ်ပင် ဖြစ်လေ သလော၊ သို့မဟုတ် သူ့ဆောင်ရွက်ရသောအလုပ်၏ ခဲခက်ကျပ်တည်းမှု ကြောင့်ပေလော၊ သို့မဟုတ် တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ လျှို့ဝှက်စွာ သွား လာပြောင်းလဲနေရသောကြောင့်ပေလောဟူ၍ မပြောနိုင်ပေ။ သို့သော် မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ထိုသို့သော တင်းမာခက်ထန်မှုသည် သူ၏ ရဲဘော် တစ်စုတို့အပေါ်တွင် အထူးအာဏာလွှမ်းမိုးနိုင်လျက် သက်ဦးဆံဖျား ထားကာ ဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းများကို ထမြောက်အောင် ဆောင် စွမ်းနိုင်လေသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများ အထမမြောက်ပါက သူနှင့်တကွ သူ၏ ရဲဘော်တစ်စုတို့မှာ အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီး၏ အကျိုးကို ယခုကဲ့သို့ သယ်ပိုးဆောင်စွမ်းနိုင်ရာ ရောက်မည်မဟုတ်ပေ။

အခန်း (၄)

ရဲဘော်ရဲမက်များ

ကျွန်ုပ်တို့အချင်းချင်းမှတစ်ပါး အခြားလူများအလယ်တွင် များစွာ မထင်ရှားသော ဟယု-ဟောလီဟန်အမည်ရှိသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလည်း ထိုအချိန်အခါတွင်ရှိလေသည်။ သူ၏အသက်သည် ၄၅ နှစ်ရှိ၍ လုံ့လဝီရိယ သတ္တိဗျတ္တိနှင့် အထူးပြည့်စုံသူဖြစ်လေသည်။ ယူရှားကွေးရပ်ကွက်တွင် အိမ်ထောင်ပရိသားစုဆိုင်ကလေးဖွင့်လှစ်ကာ အသက်မွေးလေသည်။

ပဉ္စမမြောက်ကျော့ဘုရင်သည် နန်းတက်ပြီးနောက် အိုင်ယာလန်ပြည်သို့ တိုင်းခန်းလှည့်လည်လာရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ဘောဒင်မြို့သို့ ဘုရားဖူးသွားကြရန် စီစဉ်ပြီးဖြစ်၏။ ဘုရားဖူးသွားကြမည့် လူစုလူဝေးကား ကြီးမားလှ၏။ ထိုလူစုကြီးကို ဟယု-ဟောလီဟန်သည် စိတ်အားထက်သန်စွာ မကြောက်မရွံ့ ခေါင်းဆောင်ခဲ့ရာ ထိုအချက်ကို သတိရသည့်အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ဤနေရာတွင် သူ၏အကြောင်းကို ဝမ်းမြောက်စွာ ဖော်ပြရပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့လူစုသည် ဆာလင်မီးရထားဘူတာရုံမှ ဝမ်း၏သံချိုင်းသို့

ချီတက်သွားကြ၏။ ဖင်နီယံဝါဒသက်ဝင်သော စကားများကို ဟောကြားပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့လူစုကြီးသည် ဇာတိမာန်တက်ကြွစေသော သီချင်းများ၊ လင်္ကာများကို တညီတညာတည်း သီဆိုကြလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့လူစုသည် ၄ ယောက်စီတွဲပြီးလျှင် “ကင်းဘရစ်” ခေါ် တံတားကြီးမှ “ဆောက်ကွေး” ခေါ် ကမ်းနားလမ်းတစ်လျှောက် ချီတက်ကာ ဒဗ္ဗလင်မြို့သို့ ပြန်လည်လာခဲ့ကြပေသည်။ ထိုသို့ချီတက်လာရာတွင် အင်္ဂလိပ်စစ်သားဟောင်းများနှင့် အစိုးရကို ကြည်ညိုသောသူများသည် (မိန်းမအချို့လည်းပါဝင်၏။) ကျွန်ုပ်တို့အား စတင်တိုက်ခိုက်ကြ၏။ ဟယုဟောလီဟန် ခေါင်းဆောင်ပြီးသော် ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုလူများအား လိုက်လံ၍ လက်သီးဖြင့် ပြန်လှန်ထိုးနှက်ရာ အချို့သောသူတို့မှာ ခြေဦးတည့်ရာ လမ်းကျဉ်းကလေးများသို့ ဝင်ပြေးကြခြင်း၊ အချို့တို့မှာ အိမ်နောက်ဖေးလမ်းကြားများသို့ တိုးဝင်ကြခြင်းကို မြင်တွေ့ရသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်ခဲ့ရပေသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ပျက်ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့အား မည်သို့မျှ အနှောင့်အယှက်မပေးသဖြင့် ခရီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ၄ ယောက်တစ်တွဲ ချီတက်နိုင်ကြလေသည်။

၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဟယု-ဟောလီဟန် ရုတ်တရက် သေဆုံးသွားရာတွင် သူနှင့်တစ်သင်းတည်းဝင်ဖြစ်သောသူတို့မှာ ယူကျုံးမရဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှေ့သို့ တက်လမ်းများစွာရှိသောသူဖြစ်လေရာ ဖင်နီယံအဖွဲ့ဝင် အတွင်းရေးမှူးများသည် သူ့အား အထူးကြည်ညို လေးမြတ်ကြပေသည်။ ထိုအခါက အမှောင်လွှမ်းလျက်ရှိသော အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီး၏ အကျိုးအတွက် သူဆောင်ရွက်ပုံတို့ကို ယခုလူများသည် မေ့လျော့ခဲ့ပြီဖြစ်ရာ သူ့အကြောင်းကိုတွေးမိလျှင် ကျွန်ုပ်မှာ ယူကျုံးမရဖြစ်ရတော့၏။ ၁၉၁၆ ခု လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးတွင် အသက်စွန့်၍သွား

ကြသော ကျွန်ုပ်တို့၏ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကိုလည်းကောင်း၊ ထိုအရေးတော်ပုံ၏ အဆွယ်အပွား အဓိကရုဏ်းများတွင် စွန့်စွန့်စားစား ဆောင်ရွက်သွားကြသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်းကောင်း ယခုအခါ မေ့လျော့နေကြပြီတကား။

သို့သော် ဟယု၏ ဝိညာဉ်သည် သူ၏ တူများထံ၌ ကိန်းအောင်းနေပြီးသော် နောက် ၆ နှစ်ကြာသောအခါ ဖြစ်ပေါ်သော လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးတွင် ဟယု၏ တူများသည် ပါဝင်ရွက်ဆောင်ခဲ့ကြပေသည်။ ထိုသူများအနက် ဂါရီဟောလီဟန်ဆိုသူကို ကျွန်ုပ်သည် အထူးမှတ်မိ၏။ ဖံရွန်ဂေါအကျဉ်းထောင်တွင် ကျွန်ုပ်သည် အချုပ်ခံနေရစဉ်အခါ၌ ဂါရီဟောလီဟန်သည်လည်း အကျဉ်းသမားတစ်ယောက်ဖြစ်လေသည်။ သူ သိဆိုပြသော ဇာတိမာန်တက်ကြွစေသော ကဗျာများသည် တိုက်ခိုက်ရန် လှုံ့ဆော်သံများဖြင့် ပြည့်လျက်နေရာ ထိုသီချင်းသံများသည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ဖြစ်မြောက်ရန်နှင့် နောက်နှစ်များတွင် ကျွန်ုပ်တို့ အောင်မြင်ခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အကြောင်းရင်းပင်ဖြစ်လေသည်။

ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးကို တည်ထောင်စက နံပါတ် ၆-ဟာကုတ်လမ်းတွင်းကျင်းပသော တရားဟောပွဲများ၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲများသို့ ကျွန်ုပ်သည် အမြဲပင် တက်ရောက်ကြားနာခဲ့၏။ အဆိုပါဟောပြောပွဲများတွင် အဘိုးကြီးတွမ်ကဲလီသည် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်လျက် အာသာဂရမ်ဖစ်သည် အများအားဖြင့် ဟောပြောခြင်းပြု၏။ လူရိုးကြီးတွမ်ဟူ၍ ထင်ရှားသော တွမ်ကဲလီသည် စိတ်ရွှင်မြူးဖွယ် ဟောပြောတတ်သူ စကားပြောကောင်းတစ်ယောက်ပင်ဖြစ်၍ ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်သားအစစ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်ရှိ များစွာသောအိမ်တို့၏ အတွင်းရေးများကို သိသောသူဖြစ်သည့်ပြင် ခရီးသွားရာတွင်လည်း ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးပင် ဖြစ်လေသည်။ ပရိသတ်အလယ်တွင် စကား

ပြောကောင်းသူတစ်ဦးဖြစ်၍ ဒဗ္ဗလင်မြို့သူမြို့သားတို့ သူ၏ ဟောပြောပွဲများကို နှစ်သက်စွဲလမ်းကြလေသည်။ ဒဗ္ဗလင်မြို့သူမြို့သားတို့ကို နှစ်မြိုက်ကျေနပ်အောင် မည်သို့ပြောဆိုရမည်ကိုလည်း တစ်ပါးသူတို့ထက် နားလည်သိရှိသူဖြစ်၏။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် တွမ်ကဲလီသည် ရစ်ချမ္ဗန်စစ်တန်းလျားကြီးရှိ ကျွန်ုပ်အချုပ်ခံနေရသည့် အခန်းနှင့် ယှဉ်နေသောအခန်းတွင် အကျဉ်းသမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာလေသည်။

ဆင်ဖိန်းအသင်းကကြီးမှူးသော ဟောပြောပွဲများတွင် မေဂျာ-ဂျွန်-မက်ဘရိုက်သည်လည်း မကြာခဏဟောပြောသူတစ်ဦးဖြစ်၏။ သူလည်း စကားပြောရည်မွန်သူဖြစ်သည့်ပြင် သူ၏ထင်မြင်ချက်များကို မကြောက်မရွံ့ ပြောကြားတတ်သူပင် ဖြစ်လေသည်။ တစ်ညသ၌ ကျင်းပသော ဟောပြောပွဲတွင် မေဂျာဂျွန်-မက်ဘရိုက်သည် အာဖရိကတောင်ပိုင်းတွင် အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် ဘိုးဝါးလူမျိုးတို့ဖြစ်ပွားသော စစ်ပွဲအကြောင်းကို ပြောကြားလေသည်။ အဆိုပါစစ်ပွဲတွင် သူသည်လည်း အင်္ဂလိပ်စစ်သားတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ အင်္ဂလိပ်စစ်သားတို့သည် ဘိုးဝါးလူမျိုးတို့ ပုန်းလှိုးနေရာမှထွက်၍ တိုက်ခိုက်ရာတွင် ကြောက်ချေးပါ၍ ထွက်ပြေးကြပုံ ရှေ့တိုး၍ တိုက်ခိုက်ရမည်ဟု စစ်ဗိုလ်က အမိန့်ပေးသည်ကို ငြင်းဆန်ကြပုံ စသည်တို့ကို ပြောကြားရာတွင် “တောင်အာဖရိကတိုက်၌ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ကြောက်ချေးပါ၍ ပြေးကြသည်ကို ကျွန်ုပ်သည် ကိုယ်တိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ဖူးသည်ဖြစ်ရာ အိုင်ယာလန်ပြည်၌ အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် တိုက်ရပါလျှင် အာဖရိကတိုက်မှာကဲ့သို့ သူတို့ထွက်ပြေးကြသည်ကို မြင်လိုလှ၍ ကျွန်ုပ် မသေနိုင်သေး” ဟူ၍ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောကြားလေသည်။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး ပြီးသွားသောအခါ သူ့အား သေဒဏ်အပြစ်ပေးလိုက်လေသည်။ သူ့အား သတ်ခါနီးတွင် သူ၏ မျက်လုံးများကို

အဝတ်နှင့်မပိတ်စောဘဲ “ငါအသက်ရှင်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ရိုင်းဖယ်
 သေနတ်ပြောင်းဝများကို ကြည့်ခဲ့ရသည်မှာ ရိုးနေပါပြီ” ဟူ၍ ပြောလေ
 သည်။ တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း အနည်းငယ်မျှမရှိ စိတ်အေးချမ်းတည်
 ငြိမ်စွာဖြင့် တိုင်းပြည်အတွက် အသက်စွန့်သွားလေတော့သတည်း။

အခန်း (၅)

အပျော်တမ်းရဲတပ်များဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ခရစ်နှစ် ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် ဆာအက်ဒွင်ကာဆင်သည် အာစတား ပြည်နယ် အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ မိမိ၏ နောက်လိုက်ငယ်သားများအား သေနတ်လက်နက်များ ပေးအပ်ခြင်းပြုလေသည်။ ထိုသို့ပြုခြင်းမှာ ဟုမ္မရူး အက်ဥပဒေအတိုင်း အုပ်ချုပ်ပါလျှင် ကန့်ကွက်တော်လှန်ရန်ဖြစ်လေ သည်။ ဤအရေးကို ပထမဦးဆုံးမြင်သူကား တွမ်ကလပ်ပင်ဖြစ်၏။ သူက “ဩရိမ်းနယ်သူနယ်သားတို့သည် (ဆာအက်ဒွင်ကာဆင်တို့ကို ဆိုလိုသည်) အင်္ဂလိပ်တို့ကိုတိုက်ခိုက်ရန် သေနတ်များကို စွဲကိုင်နိုင်ချေ သော် ကျွန်ုပ်တို့လည်း အင်္ဂလိပ်တို့နှင့်တိုက်ရန် အတိအလင်း ဆောင်ရွက် နိုင်စေရမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ရည်ရွယ်ချက်မှာ သူတို့နှင့် မည်မျှပင် ကွဲပြားခြား နားနေလင့်ကစား အင်္ဂလိပ်တို့က ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ဆာ-အက်ဒွင်ကာဆင်တို့ အား တစ်သဘောတည်းဟူ၍ပင် ယူဆကြပေလိမ့်မည်” ဟု ပြောကြား လေသည်။

တွမ်ကလပ်နှင့် ဆင်းမက်ဒါမောတို့၏ အကြံပေးချက်အရ ဒဗ္ဗ လင်မြို့တွင် အကြီးဆုံးအခန်းကြီးဖြစ်သော လူပေါင်း ၆၀၀၀ ဝင်သည့်

“ရော့တန်ဒါရင့်” ခေါ် အဆောက်အအုံကြီးတွင် အစည်းအဝေးကြီးတစ်ခုကို ခေါ်ဆိုကျင်းပရာ အစည်းအဝေးခန်းကြီးမှာ ပြည့်လျှံ၍ လူပေါင်းတစ်ဝက်ခန့် အပြင်ထွက်၍နေကြရ၏။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါအစည်းအဝေးကြီးကို လမ်းပေါ်၌ပင် ကျင်းပရလေတော့၏။ လူထုကြီးမားလှသဖြင့် မည်သည့်ယာဉ်ရထား စသည်တို့မှ မသွားမလာနိုင်တော့ချေ။ ဓာတ်ရထားများလည်း အစည်းအဝေးကြီးပြီးသည့်တိုင်အောင် ရပ်တန့်ထားသည်။

အားလုံးသော လူငယ်လူရွယ်များသည် အပျော်တမ်းတပ်အသစ်သို့ ဝင်ရောက်ကြရန် စိတ်အားထက်သန်ကြကုန်၏။ ဆာအက်ဒွပ်ကာဆင်၏ ကြိမ်းမောင်းချက်များကို ခုခံသည့်အနေဖြင့် “ဟုမ္မရူးဥပဒေ” ကို ထောက်ခံအားပေးရန် ဖွဲ့စည်းမည့် အပျော်တမ်းတပ်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အိုင်-အာ-ဘီအသင်းသားများကမူ ဤ အပျော်တမ်းတပ်အသစ်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းဖြင့် အိုင်ရစ်လူငယ်များသည် ဖင်နီယံဝါဒဟောင်းအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဒရိမ်းပြခြင်းပြုကြရပါလျှင် စည်းကမ်းသေဝပ်ခြင်းများနှင့် ပြည့်စုံလာမည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြ၏။

ထို့ကြောင့် ပရိသတ်အလယ် ခုံမြင့်ပေါ်သို့ တွမ်ကလပ်နှင့် ဆင်းမက်ဒါမော့ကို မတက်ရောက်စေရန် ပြောကြားထား၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တွမ်ကလပ်၏ အမည်ကိုကြားလျှင် သင်္ကာမကင်းဖြစ်မည်စိုးသည့်ပြင် ဆင်းမက်ဒါမော့မှာလည်း အစိုးရက တေးထားသူတစ်ယောက်ဖြစ်လေသည်။ ပါနယ်လမ်းရှိ ဆေးလိပ်ဆိုင်ခန်းကလေးကို အစိုးရစုံထောက်တို့သည် ပတ်ချာလှည့်၍ စောင့်နေကြလေသည်။ ထိုစုံထောက်တို့သည် ထိုဆေးလိပ်ဆိုင်ခန်းကလေးသို့ မည်သူတွေ ခဏခဏ လာရောက်ကြသည်ကိုလည်း စောင့်ဆိုင်းမှတ်သားကြလေသည်။

ထို့ကြောင့် အစည်းအဝေးကြီးတွင် အီအိုအင်မက်နီးလ်နှင့် လာရီ

ကိတီးတို့သာလျှင် အရေးကြီးသောဟောပြောသူများဖြစ်လေသည်။ ထိုသူ နှစ်ဦးက အိုင်ယာလန်ပြည်သူပြည်သားတို့အား ဘဲလ်ဖတ်မြို့က စော်ကားချက်ကို ပြန်လည်ချေပရန်နှင့် အမျိုးဘာသာ ဂိုဏ်းဂဏမရွေးဘဲ အိုင်ရစ်လူမျိုးတို့၏ အခွင့်အရေးကို စည်းလုံးညီညွတ်စွာ ကာကွယ်ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လေသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကြီးတွင်ပင် ဘာလမာဟော့ဘဆွန်သည်လည်း ရဲရဲတောက်စကားများကို ပြောကြားလေသည်။ ဤဘာလမာဟော့ဘဆွန်သည်ကား နောင်သောအခါ အပျော်တမ်းတပ်အဖွဲ့ အမှုဆောင်ကော်မတီတွင် ပါဝင်သောသူဖြစ်ကြောင်းကို ရှေ့၌ ဖော်ပြခဲ့ဖူးပေပြီ။

အပျော်တမ်းတပ်ထဲသို့ဝင်ရန် နှိုးဆော်မည့်သူများအား ဒဗ္ဗလင်မြို့က ကျင်းပပြီးလျှင် နယ်သို့ စေလွှတ်လိုက်လေရာ ထိုသူတို့မှာ နယ်တွင် အပျော်တမ်းတပ်သားများ သိမ်းသွင်းရာ၌ များစွာ လွယ်ကူလေတော့သည်။ နေရာတကာရှိ လူငယ်လူရွယ်တို့သည် အပျော်တမ်းတပ်ထဲသို့ အားတက်သရော ဝင်ရောက်ကြကုန်၏။ ထိုတပ်သားများအား ဗြိတိသျှစစ်တပ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့ဖူးသော အိုင်ရစ်လူမျိုး စစ်သားဟောင်းများက ဒရိမ်းများကို သင်ကြားပေး၏။

အမြို့မြို့အနယ်နယ်တွင် အပျော်တမ်းတပ်သားများသိမ်းသွင်းရာ၌ အို-ရဟီလီသည် ဝီရိယအရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ပင်ဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါက မော်တော်ကားများသည်လည်း ယခုလောက် မများသေးချေ။ ရှိသမျှမော်တော်ကားများကို ပိုင်ဆိုင်သူများမှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့ဘက်သားများမဟုတ်ပေ။ အိုရဟီလီမှာမူ မော်တော်ကားတစ်စီးရှိ၏။ ထိုကားနှင့်ပင် တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ အနားအနေမရှိသွားလာကာ အပျော်တမ်းတပ်သားများကို စုရလေသည်။ ထိုမျှသာမဟုတ်သေး၊ ရန်ပုံငွေလိုလျှင်လည်း အိုရဟီလီသည် ရက်ရက်ရောရော ထည့်ဝင်လှူဒါန်းသူ

ပင်ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်သည်လည်း အပျော်တမ်းတပ်သို့ဝင်၏။ ကျွန်ုပ်ဝင်သော နေ့မှာပင် ဒီဗလာရားသည်လည်း ဝင်ရောက်လာလေသည်။

ဒီဗလာရားနှင့် ကျွန်ုပ်မှာ တစ်တပ်တည်းသားချင်းဖြစ်ကာ ၄ ယောက်တွဲရာတွင် တစ်တန်းတည်းနေရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက်သည် ဒွန်နီဘရတ်ရပ်တွင် နေသူများဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ဒီစတြိတ်တွင် အပျော်တမ်းတပ်ထဲသို့ ဝင်သူများလှရကား တပ်တစ်တပ်ခွဲရပြီးသော် တပ်အသစ်တွင် ဒီဗလာရားအား လက်ဖတင်နှင့်ဗိုလ်မှူးငယ် ခန့်လိုက်လေသည်။ သူသည် လျင်မြန်စွာပင် ရာထူးတိုး၍ မကြာမီ ဒွန်နီဘရတ် အရပ်အပါအဝင်ပင် ဘရပ်ရပ်ကွက်ကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ဆိုင်သော တတိယဘယ်တယ်လီယံတပ်ကြီးတွင် ဗိုလ်မှူးကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်လာလေသည်။

ဗိုလ်မှူးများ၏ ကောင်စီအစည်းအဝေးတွင် ဒီဗလာရားက သေနတ်များရရှိရန် ခဲယဉ်းကြောင်း ၁၇၉၈ ခုနှစ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သော နာမည်ကျော် ဗင်နီဂါတောင်ကုန်းစစ်ပွဲတွင် ၁၀ ပေပိုက်လုံးများသည် အထူးအသုံးဝင်ခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုပိုက်လုံးများကို မှာယူပြီးလျှင် ဒဗ္ဗလင် အပျော်တမ်းတပ်သားတို့အား အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့နှင့် တိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ဖြစ်စေခြင်းငှာ ဝေငှထားသင့်ကြောင်းနှင့် အဆိုတင်သွင်းလေသည်။ ဒီဗလာရား၏အဆိုကို အခြားဗိုလ်မှူးများ မနှစ်သက်သဖြင့် မည်သို့မျှ အရေးမယူခဲ့ပေ။ သို့သော် ဒီဗလာရားသည် အထက်ပါအဆိုကို နောက်အစည်းအဝေး၌ တင်ပြန်၏။ ပိုက်လုံးများ၏ အသုံးဝင်အရာရောက်ပုံတို့ကို စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြောကြားလေရာ အဆိုကို ကန့်ကွက်ချေသော် ဒီဗလာရား စိတ်ပျက်သွားမည်ကိုစိုး၍ သူ့အလိုအတိုင်း လုပ်စေရန် နောက်ဆုံး၌ သဘောတူညီကြရလေသည်။

ဒဗ္ဗလင်္ကာရိဂိတ်ရဲတပ်တွင် ဗိုလ်မှူးကလေးတစ်ယောက်ဖြစ်သော မိုက်ကယ်စတိန်းသည် ကျွန်ုပ်ထံသို့လာပြီးသော် ပြုံးရွှင်သောမျက်နှာဖြင့် “ဘက်ရေ” ခင်ဗျားကို ထူးဆန်းတဲ့အမိန့်တစ်ခု ပေးရလိမ့်မယ်။ ၁၀ ပေရှိတဲ့ပိုက်လုံး “တစ်ဂရော့စ်” (တစ်ဂရော့စ်တွင် အရေအတွက် ၁၄၄ ခုရှိ၏။) ကျွန်တော်တို့ကို ရှာပေးစေလိုတယ်။ ဂလီဆွန်နှင့် အိုဒီရတ်စ် ကုမ္ပဏီကို သွားပြီးရှာစမ်းပါ။ သူတို့ကတော့ ခင်ဗျားကို သိပြီးဖြစ်လို့ ခွကျတဲ့မေးခွန်းတွေလည်း မေးမှာမဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားကိုလည်း သင်္ကာ မကင်းဖြစ်မှာမဟုတ်ဘူး” ဟူ၍ ပြောကြား၏။

ဂလီဆွန်နှင့် အိုဒီရတ်စ်ကုမ္ပဏီသို့ ကျွန်ုပ်သည် သွားရောက်ပြီး လျှင် ပိုက်လုံးများကို စုံစမ်းသောအခါ ထိုတိုက်ရှိလူများသည် အံ့အား သင့်သွားကြလေသည်။

“ဒီလိုဟာမျိုးတွေ ကျုပ်တို့တိုက်မှာ မရောင်းပါဘူး၊ မစွတာအိုကွန် နော်ရဲ့၊ ခင်ဗျားအလိုရှိရင် အထူးလုပ်ပေးရမှာပဲ။ တနင်္ဂနွေ တစ်ပတ်နှစ် ပတ်တော့ကြာလိမ့်မယ်၊ ဒါတွေ ခင်ဗျားလိုချင်တာ အထူးကိစ္စများရှိလို့ လား”

ကျွန်ုပ်မှာ ဥယျာဉ်တစ်ခုအတွက် သီးခြားလုပ်ကိုင်ရဦးမည်ဖြစ်ရာ ပန်းပဲဆရာတစ်ဦးလည်း အဆင်သင့်ရှိလေသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ပျက်ပြီးနောက် ဒဗ္ဗလင်မြို့လမ်းများပေါ်တွင် ပိုက်လုံး များကိုထမ်းကာ ချီတက်လာကြသော အပျော်တမ်းတပ်သားများ ပေါ် ပေါက်လာတော့၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ရှေးခေတ်ကလူများကဲ့သို့ မဟုတ်ပေ။ ရှေးခေတ်ကလူများကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့သည် အင်အားနှင့်လည်း မပြည့်စုံ၊ ဇွဲလည်းမရှိကြပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုင်စွဲသော ဆယ်ပေပိုက်လုံးများ မှာ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ အလွန်လေး၍ မနိုင်မနင်းဖြစ်ရကား ချွေးများသည် တဖြိုက်ဖြိုက်ကျလေတော့သည်။ “နောက်လှည့်” ဟူသော အမိန့်သံကို

ကြားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အမိန့်အတိုင်းဆောင်ရွက်ရန် ၁၀ ပေပိုက်ကြီးကို ပခုံးပေါ်တွင် မနိုင့်တနိုင်ထမ်းကာ လှည့်နေကြသော ကျွန်ုပ်တို့ကို စဉ်းစား၍သာ ကြည့်ကြပါကုန်၊ မည်မျှ ရယ်ဖွယ်ကောင်းလေသနည်း။

နားမှာရပ်ကြည့်နေသူများကား ကျွန်ုပ်တို့ ခြေလှမ်းညီညီ တပ်ချီလာသည်ကို ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားကြလေသည်။

“ဟေ ၁၇၉၈ ခုနှစ်က စစ်သားတွေကြည့်ကြဟေ့” ဟူသောအသံကို ပတ်ဝန်းကျင်မှ ကြားရသည့်အပြင် ဒဗ္ဗလင်မြို့သူမြို့သားတို့ ထူးထူးဆန်းဆန်းသုံးနှုန်းသော စကားများဖြင့် ဂုဏ်တင်ကာ အမျိုးမျိုး ချီးကျူးခြင်းပြုကြလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ၁၀ ပေ ပိုက်လုံးကြီးများဖြင့် မြို့တွင်းသို့ ချီတက်ခြင်းသည် ဤတစ်ကြိမ်သာဖြစ်သတည်း။

အခန်း (၆)

အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများ၏လုပ်ငန်း

ကျွန်ုပ်သည် အထူးထက်သန်သော အပျော်တမ်းတပ်သားတစ်ဦး ဖြစ်လာ၏။ အစမ်းစစ်ပွဲများ ခင်းကျင်းတိုက်ခိုက်ခြင်းများ၌လည်း ကောင်း၊ စစ်ချီစစ်တက်ခြင်းများ၌လည်းကောင်း ရှောင်တိမ်းနေသည်မရှိ အမြဲပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ ဤကိစ္စများကို ဒဗ္ဗလင်တောင်တန်းများတွင် လေ့ကျင့်ကြရပေသည်။ ထိုတောင်တန်းများသည်ကား ရှေးခေတ်အခါက စ၍ စစ်တလင်းဖြစ်ခဲ့ရာ နောင်သောအခါလည်း စစ်တလင်းပင် ဖြစ်ပေ လိမ့်မည်။ ထိုမှတစ်ပါး ထိုတောင်တန်းများသည် ဒဗ္ဗလင်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးတို့၏ ခိုလှုံပုန်းအောင်းရာလည်းဖြစ်ပေကြောင်း။ မြို့တော်၏ တောင် ဘက်ပိုင်း၌မူ ဓားကစားပွဲကြီးကို တစ်ကြိမ်သာ ကျင်းပခဲ့ကြဖူးလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ငန်းများကို မည်သူမျှ သတိပြုကြသည်မဟုတ်။ အယုတ်သဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် အရာရှိများပင် ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ငန်းကို ဝင်ရောက်နှောင့်ယှက်ခြင်း မပြုကြပေ။ အဦးအစ၌ ကျွန်ုပ်တို့ အပျော် တမ်းတပ်အဖွဲ့ကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် အိုင်ရစ်ပါတီမန်ထရီအဖွဲ့ဝင်များ ကပင် ပြောင်လှောင်သရော်ကာနေကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်မှာ

လူဦးရေများလှသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ ခေါင်းဆောင်များမှာ ဂုဏ်အသရေလည်းရှိ ပညာလည်းတတ် အကျင့်စာရိတ္တလည်း ကောင်းမွန်သူများဖြစ်ရကား လူ့အဖိုးတန်များဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မကြာမီပင် ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့ကို ဂျွန်ရက်ဒမွန်ပင် လျစ်လျူရှုကာ မနေနိုင်တော့ပေ။

ဂျွန်ရက်ဒမွန်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကော်မတီအဖွဲ့သို့ သူ၏ တပည့် ၂၅ ယောက်ကို အပျော်တမ်းတပ်သားအဖြစ် ဝင်ခွင့်ပြုပါရန် တောင်းပန်လာလေသည်။ သူ၏ တပည့်များကို ဝင်ခွင့်မပြုချေသော် သူ့ကိုအားပေးနေသူ အပျော်တမ်းတပ်သားများအား အဖွဲ့မှနှုတ်ထွက်စေကာ သူတို့ဘာသာ အဖွဲ့သစ်တစ်ခု တည်ထောင်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ခြိမ်းခြောက်၏။ ။ ဂျွန်ရက်ဒမွန်ကို အားပေးထောက်ခံကြသူများသည် အများအားဖြင့် လူကြီးလူကောင်းများဖြစ်ရာ တိုင်းပြည်အတွင်း သူ၏ နောက်လိုက်များလည်း မနည်းပေ။ ထိုလူကြီးလူကောင်းများသည်လည်း လူငယ်များအပေါ်တွင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဩဇာအာဏာ လွှမ်းမိုးနိုင်သည်ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူငယ်အချင်းချင်း သွေးကွဲကုန်မည်စိုး၍ ရက်ဒမွန်တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း သူ၏ လူ ၂၅ ယောက်အား ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့သို့ ဝင်ခွင့်ပြုရလေတော့၏။

ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားလာသောအခါ ဂျွန်ရက်ဒမွန်ကို အားပေးထောက်ခံသောသူများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆက်သွယ်ခြင်း ပြတ်စဲလေတော့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အတွေးအမြင်မှာ သူတို့နှင့် ပြဒါးတစ်လမ်းသံတစ်လမ်းဖြစ်တော့၏။ ရက်ဒမွန်တို့၏ အကြံမှာ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် ပြင်သစ်ပြည်စစ်မြေပြင်၌ အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှ ဂျာမန်တို့အား တိုက်ခိုက်ခြင်း ပြုပါလျှင် ဩရိမ်နယ်သားတို့ ကန့်ကွက်သဖြင့် ရုတ်သိမ်းထားသော ဟုမ္မရူးအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေကို အင်္ဂလိပ်တို့က ကျေးဇူးဆပ်သောအနေဖြင့် ပြန်လည်ပေးအပ်လိမ့်မည်ဟု အယူရှိလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အကြံကား

အတိတ်ကဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အကြောင်းအချက်များကိုထောက်ထား၍ အင်္ဂလန်ပြည်ကြီး ဒုက္ခတွေ့စဉ် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်၍ ဤအခါတွင် အိုင်ယာလန်ပြည်တွင် အင်္ဂလိပ် တို့နှင့် ဆိုင်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ရန်ဖြစ်ပေသည်။

ဖင်နီယံအဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်သော တွမ်ကလပ်နှင့် ဆင်းမက်ဒါမော့၊ စိတီဇင်ရဲတပ် ဂျိမ်းကွန်နော်လီဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးမှ အာသာဂရစ်ဖစ်တို့က ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားလျှင် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးလုပ်ငန်းဟောင်းများကို ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ရန် အခါ ကောင်းဖြစ်သည်ဟု သဘောပိုက်ကြကုန်၏။ ဂျွန်ရက်ဒမွန်နှင့် သူ၏ အဖွဲ့သားများကမူ အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား ယုံကြည်အားကိုးသေးကြောင်း ပြရန် အခွင့်ကြံသည်ဟု ယူဆကြ၏။ ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့၏ အောက် ပါလီမန်အစည်းအဝေးတွင် ဂျွန်ရက်ဒမွန်သည် အင်္ဂလန်ပြည်၏အရေး၌ အိုင်ရစ်လူမျိုးများက စည်းကမ်းကလနားမရှိ ပါဝင်ကူညီကြမည်ဟု တာ ဝန်ခံခဲ့လေသည်။

အိုင်ယာလန်ပြည်သို့ ရက်ဒမွန်ပြန်လာသောအခါ အစည်းအဝေး များကျင်းပကာ အိုင်ရစ်လူငယ်များအား ပြင်သစ်စစ်မြေပြင်တွင် အင်္ဂလန် ပြည်အား ကူညီသည့်အနေဖြင့် သွားရောက်ကူညီတိုက်ခိုက်ကြစေရန် နှိုးဆော်လျက် စစ်သားများ စုဆောင်းလေတော့သည်။

ထိုမျှသာမဟုတ်သေး၊ ရက်ဒမွန်သည် မိမိ၏ခေါင်းဆောင်များနှင့် မတိုင်ပင်ဘဲ အိုင်ယာလန်ပြည်ကို ဂျာမန်လူမျိုးတို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ပါ လျှင် အပျော်တမ်းတပ်သားများသည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးအတွက် ခုခံပေး မည်ဟူ၍ ဝန်ခံခဲ့လေသည်။ အာသာဂရစ်ဖစ်က ဆင်ဖိန်းသတင်းစာတွင် အိုင်ရစ်အပျော်တမ်းတပ်သားများသည် အိုင်ယာလန်ပြည်အား ခုခံကာ ကွယ်ရပါလျှင် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ အကျိုးအတွက် အိုင်ယာလန်ပြည်

၏ အလံတော်အောက်တွင် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ ဗိုလ်မှူးများ သြဇာခံ၍ ခုခံရမည်ဖြစ်ပေသည်။ သို့မဟုတ်သော် မိမိတို့တိုင်းပြည် ကျွန်သက်ရှည် အောင် အင်္ဂလိပ်အား ကူညီရာရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ရေးသားဖော်ပြ ထားလေသည်။

အပျော်တမ်းတပ်ကိုအုပ်ချုပ်သော နယ်လုံးဆိုင်ရာ ကော်မတီအဖွဲ့ သည် ရုတ်ချင်းအစည်းအဝေးခေါ်ပြီးလျှင် ရက်ဒမွန်အဖွဲ့မှ ကိုယ်စား လှယ်များကို အဖွဲ့မှ ထုတ်ပစ်ကြလေသည်။ ရက်ဒမွန်အား အထူး တလည်အားပေးနေသော နယူးယောက်မြို့ရှိ “အိုင်ရစ်ဝေါလ်” သတင်း စာပိုင်ရှင်ဖြစ်သူ မစ္စတာဖို့ပင်လျှင် ဆက်လက်၍ အားပေးခြင်း မပြုတော့ ချေ။ ရက်ဒမွန်သည် တစ်ပြည်လုံးရှိ သူ၏ တပည့်တပန်းများအား အပျော်တမ်းတပ်အဖွဲ့များမှ ထွက်ကြရန်နှင့် သူတို့ဘာသာ အဖွဲ့သစ် ထူထောင်ရန် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းလေတော့၏။ အပျော်တမ်းတပ်ကြီးမှာ ထက်ခြမ်းကွဲကာ ကျွန်ုပ်တို့၏ တပ်သားများမှာ အိုင်ရစ်-အပျော်တမ်းရဲ တပ်ဟူ၍ အမည်တွင်လျက် ရက်ဒမွန်၏ တပ်သားများမှာ နေရှင်နယ် အပျော်တမ်းရဲတပ်ဟူ၍ ခေါ်တွင်၏။ ဒွန်နီဘရွတ်မြို့ရှိ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲတပ်မှာ မူလက တပ်သား ၈၀ ရှိ၏။ ထိုသို့ ထက်ခြမ်းကွဲသွားသော အခါ ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်မှာ လူ ၂၀ သာကျန်လျက် နောင်အခါ ၁၃ ယောက်လောက်သာရှိတော့၏။ ယခင်က ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ကစား လေ့ကျင့်လေ့ရှိသော ဟိုင်ဘာနီယံခန်းမကြီးကို ယခုအခါ အသုံး ပြုခွင့်မရတော့ပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ ဒရိန်းပြုလေ့ရှိသော ကွင်းပြင်ကြီးကိုလည်း အသုံးမပြုရတော့ပေ။

သို့သော် ရက်ဒမွန်တို့၏ တန်ခိုးလွှမ်းမိုးနေခြင်းမှာ ခေတ္တခဏမျှ သာဖြစ်ပေသည်။ နှစ်ပေါင်း ၅၀ မျှ သြဇာလွှမ်းမိုးခဲ့သော ရက်ဒမွန်၏ဝါဒ မှာ သေခါနီးလူမမာသည် မာယာဆောင်ကာ ရွှင်လန်းသောမျက်နှာကို

ပြဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်တော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘီဗားရီးရပ်ကွက်တွင် ကျယ်ပြန့်သော အခန်းကြီးတစ်ခုကိုရသဖြင့် ရဲတပ်သားသစ်များကို သိမ်းသွင်းကာ ဗိုလ်ဝင်ခံပြန်၏။ မကြာမီပင် ကျွန်ုပ်တို့၏ တပ်သည် အင်အား တဖြည်းဖြည်းပြည့်လာ၏။ တပ်သားသစ်များ ဝင်လာကြသည့်အပြင် ကျွန်ုပ်တို့တပ်မှ ထွက်သွားသူများလည်း တစ်ဖန် ဝင်ရောက်လာကြပြန်၏။ နေရာတကာတွင် ထိုနည်းနှင့် ဖြစ်လေတော့ရာ ကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေအနေမှာ မကွဲပြားမီအခါကဲ့သို့ပင် အင်အားကောင်း၍လာတော့၏။ ကြောက်ရွံ့သူများ၊ ဇွဲမရှိသူများ ထွက်သွားကြပြီဖြစ်၍ ယခင်က ထက်ပင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲတပ်သည် စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာသော ရဲရဲတောက် အာဇာနည်များနှင့် ပြည့်လျက်နေတော့၏။

၁၉၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အိုင်ရစ်အပျော်တမ်း ရဲတပ်သားများ၏ အင်အားတောင့်တင်းလာပုံ၊ ခွဲခွာရေးကိစ္စ ပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ ရက်ဒမွန်၏ တပ်များ ကွဲပြားပျက်စီးပုံတို့ကို ထင်ရှားရန်အကြောင်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ဤအကြောင်းကား နယူးယောက်မြို့တွင် အိုဒိုနိုဗင်ရော့ဆာ အမည်ရှိသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး အနိစ္စရောက်ကြောင်း ထိုအိုင်ယာလန် ပြည်သူပြည်သားတို့ ကြားသိကြသောအခါ ထိုမျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ဂလပ်နီဗင်မြို့ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မြှုပ်နှံရာ သင်္ချိုင်းတွင် သဂြိုဟ်ရန် အစီအစဉ်များကို စီမံခန့်ခွဲကြရတော့၏။

ဤ အို-ဒို-နိုဗင်ရော့ဆာမည်သော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည်ကား အိုင်ယာလန်ပြည်တွင် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းတည်ထောင်ရန် အထူးထက်သန်အားပေးခဲ့သည့်အပြင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏ လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်ခြင်းကို တော်လှန်ပုန်ကန်ရာ၌ သူ့ထက်သာသူ အိုင်ရစ်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် မရှိတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ အကျဉ်းထောင်တွင် ၆ နှစ်တိုင်

တိုင် ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ အချုပ်ခံခဲ့ရသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မည်သို့ပင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းခံရသော်လည်း မျိုးချစ်စိတ် ယုတ်လျော့သွားခြင်း မရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အိုင်ယာလန်ပြည်သူပြည်သားတိုင်း စာကို အလွတ်ရသကဲ့သို့ နားလည်သိရှိကြလေသည်။

ထိုမျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး သေဆုံးခြင်းသည် လွန်ခဲ့သော အိုင်ရစ် အရေးတော်ပုံတို့ကို ပြန်လည်သတိရစေသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ အိုင်ရစ်အမျိုး သားအမျိုးသမီးတို့သည် ဖင်နီယံအဖွဲ့ဝင် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကလေးတစ်စုတို့ က အင်အားကြီးမားသော အင်္ဂလန်ပြည်ကြီးအား တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ သော အတိတ်ကာလနေ့ရက်များကို ပြန်လည်တွေးတောမိကြ၏။ ကျွန်ုပ် တို့မှာကား ဖင်နီယံဝါဒအတိုင်း ဆောင်ရွက်သောသူများဖြစ်ရာ ထိုမျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ မသာကို နောက်ဆုံး အရိုအသေပေးရုံမျှသာမဟုတ်ဘဲ ထို မသာအခမ်းအနားဖြင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့အား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ တွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲကြစေရန် လှုံ့ဆော်မှုအတွက် ကြီးကျယ်ခမ်းနားအောင် စီမံဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်၏။

ထိုမသာအခမ်းအနားအတွက် အဘက်ဘက်က စီမံခန့်ခွဲရန် ကော် မတီအဖွဲ့ပေါင်း ၁၃ ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် အိုင်ရစ်အပျော်တမ်းရဲတပ်အဖွဲ့ ချုပ်ဝင် အမှုဆောင်များမှာ အဆိုပါကော်မတီအဖွဲ့ ၁၃ ဦးတို့၏ ဌာနချုပ် အမှုဆောင်အဖွဲ့အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရလေသည်။ ကျွန်ုပ်မှာကား တိုလီ မိုလီကီစွများအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် ကော်မတီအဖွဲ့တွင် ပါဝင်လေ သည်။ မသာအခမ်းအနား၏ အစီအစဉ် များပြားကြီးကျယ်သလောက် မသာပို့သူလူထုကြီး အတိုင်းမသိ ကြီးမားသလောက် အဘက်ဘက်က ချို့ယွင်းပျက်ကွက်ခြင်းမရှိအောင် စည်းကမ်းတကျ ဆောင်ရွက်ကြရပေ ၏။

ရှေးဆာ၏ ရုပ်ကလာပ်သည် ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်သို့ ဆိုက်ရောက်

လျှင်ဆိုက်ရောက်ချင်း မယ်ဘိုရီလမ်းရှိ ပရိကေသီဒရဲ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကြီးသို့ ယူဆောင်သွား၏။ နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် သရဏဂုံတင်ရာ အိုင်ယာလန်ပြည်အရပ်ရပ်မှ ဘုန်းတော်ကြီးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပေသည်။ သို့နောက် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ အလောင်းကို မြို့တော်ခန်းမကြီးသို့ ဆောင်ကြဉ်း၍ ခမ်းနားတင့်တယ်စွာ ပြင်ဆင်ပြီးသော် ၄ ရက်တိုင် ထားလေသည်။

လက်နက်စွဲကိုင်သော အိုင်ရစ်အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများနှင့် စိတိဇင်အာမီးခေါ် မြို့သူမြို့သားများပါဝင်သော ရဲတပ်အဖွဲ့သားတို့သည် ဆိုင်ရာယူနီဖောင်းများဝတ်ဆင်ကာ အလောင်း၏ ဘေး၌ ဝန်းဝိုင်းကာ စောင့်ကြပ်နေကြ၏။

အထက်ပါတပ်သားများအပြင် အိုင်ရစ်လူငယ်ကင်းစောင့်အဖွဲ့ဝင် ကလေးများလည်း စိတန်း၍ စောင့်ကြပ်ကာ ရိုဆာ၏ ရုပ်အလောင်းကို နောက်ဆုံးကြည့်လိုသူများအား လမ်းရှင်းပေးနေရ၏။ လူထုပရိသတ်ကြီးမှာ တိုး၍မပေါက်နိုင်အောင် များပြားရာ ကျွန်ုပ်၏ တစ်သက်တွင် ဤတစ်ကြိမ်သာ ကြုံဖူးရတော့၏။

အိုင်ယာလန်ပြည်အရပ်ရပ်၊ မြို့နယ်အသီးသီးမှလည်းကောင်း အင်္ဂလန်၊ စကော့တလန်မှလည်းကောင်း၊ အသင်းအဖွဲ့အမျိုးမျိုးမှ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ဤအသုဘအခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ကြပေရာ အထူးမီးရထားများပင် ဆိုင်ရာမှ စီစဉ်သွားလာစေရ၏။ ထောင်သောင်းမက များပြားလှသော အမျိုးသမီးအသင်းသူများသည်လည်း စိတန်းကာ လိုက်ပါလာကြ၏။ အိုင်ရစ်အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများသည် ယူနီဖောင်းအစိမ်းကိုဝတ်ဆင်ကာ ရိုင်ဖယ်သေနတ်များကို ပခုံးတွင်ချိတ်၍ လေးယောက်စီတွဲလျက် ချီတက်လာကြခြင်းမှာ စိတ်ကို အထိခိုက်ဆုံးပင်ဖြစ်တော့၏။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အပျော်တမ်းတပ်သားတစ်ယောက်အဖြစ်ဖြင့်

ပါဝင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မည်မျှဂုဏ်တက်မိသည်ကို မေ့နိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

အသုဘလိုက်ပို့သူများ၏ ပရိသတ်တန်းကြီးမှာ တစ်နေရာကို ဖြတ်ကျော်ရန် တစ်နာရီခွဲမျှကြာ၏။ ရှေ့ဆုံးမှလူများ သင်္ချိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ နောက်ကျန်နေသူ လူပေါင်းနှစ်သောင်းကျော်သည် သင်္ချိုင်းအဝင်ဝတွင် တိုးတုန်းရှိသေး၏။

မြို့တော်ခန်းမကြီးတွင် ဘုန်းတော်ကြီး မိုက်ကယ်အိုဖလင်နှင့်ဂင်က ရိုဆာအား ချီးကျူးစကားပြောကြားလျက် အလောင်းကို မြှုပ်နှံခါနီးတွင် ပက်ဒရစ်ပီရားက ချီးကျူးစကားပြောကြားရာ အထူးစိတ်အားတက်ကြွဖွယ်ကောင်းလှ၏။

ပက်ဒရစ်ပီရားမှာ ထိုသို့ပြောကြားရာတွင် မှတ်သားထားသော စာရွက်စာတမ်းလည်းမရှိ၊ ရိုဆာ၏ မြေပုံကိုသာ စူးစိုက်ကာကြည့်လျက် စကားကို လေးဆေးဖြည်းညင်းစွာ ပြောကြားသော်လည်း လူတိုင်းကောင်းစွာကြားရ၏။ သူပြောသောစကားများမှာလည်း သူ၏ မြင့်မြတ်သောနှလုံးအိမ်မှ စိမ့်ယို၍ ထွက်လာခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုအခါက သူပြောသောစကားများသည် ရှေ့ရေးကိုမြင်ဘိသကဲ့သို့ ပြောဆိုသွားရာ နောက်များမကြာမီ အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီးအတွက် သူ၏အသက်ကို စွန့်ရှာတော့၏။ သူ၏ စကားကို ငြိမ်သက်စွာနားထောင်နေသော ကျွန်တော့်မှာ တိုင်းပြည်အတွက် အသက်စွန့်ရန် အချိန်အခါ မကြာမီ ရောက်ပါစေတော့ဟု ဆုတောင်းမိ၏။ သူ၏ စကားကို နားထောင်ခဲ့ရသူများမှာ ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့ပင် စွန့်စားလိုသောစိတ်ထားများ ပေါ်ပေါက်လာကြ၏။ နောင်အရေးတော်ပုံပေါ်ပေါက်သောအခါ များစွာသော အာဇာနည်ယောက်ျားတို့သည် တိုင်းပြည်အတွက် ရဲဝံ့စွာ အသေခံကြကုန်၏။

ရိုဆာ၏ မြေပုံဘေးတွင် ပက်ဒရစ်ပီရားပြောသော စကားများ

အနက် အောက်ပါစကားအချို့ကို ဖော်ပြပါဦးအံ့။

“ငါသည် ဖင်နီယံဝါဒကို အသည်းစွဲယုံကြည်လျက် ဖင်နီယံဝါဒ စည်းမျဉ်းအတိုင်း ရှေ့သို့ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်အားရန် တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်မည့် နောင်လာနောက်သားတို့၏ ကိုယ်စား ပြောကြားနေခြင်း ဖြစ်စေလိမ့်အံ့။

ရဲဘော်အပေါင်းတို့ ငါတို့သည် ဖင်နီယံဝါဒအတိုင်း အားသစ်လောင်း၍ ရှေ့အဖို့၌ ဆောင်ရွက်ရန် ဖင်နီယံဝါဒကို သေသည့်တိုင် အောင် အသည်းစွဲယုံကြည်လော။ ဤ အာဇာနည်ရိုဆာ၏ မြှုပ်နှံရာ အောင်မြေမှနေ၍ အဓိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့ပါ၏။

ဤအာဇာနည်ရိုဆာ၏ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးသောစိတ်ဓာတ်၊ ရဲရင့်ဝံ့စားသော သူရသတ္တိမျိုး ငါတို့အသီးသီး၌ တည်နေကိန်းအောင်းပါစေသောဟု ငါသည် ဤအာဇာနည်ရိုဆာ၏ မြှုပ်ရာအောင်မြေမှ ကြွေးကြော်ခဲ့ပါသတည်း။

အခန်း (၇)

အရေးတော်ပုံအတွက် ပြင်ဆင်ကြခြင်း

အာဇာနည်ရိုဆာ၏ အသုဘအခမ်းအနားတွင် တက်ကြွလှသော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်တို့ကြောင့် အမျိုးသားအပျော်တမ်းရဲတပ်များတွင် လူတိုးလျက် ဗြိတိသျှစစ်တပ်အတွက် လူစုဆောင်း၍ပင် မရတော့ပေ။

အာဇာနည်ရိုဆာ၏ လက်ငုတ်လက်ရင်းဖြစ်သော လုပ်ငန်းများနှင့် ဖင်နီယံဝါဒ ပြန့်ပွားစေရန် ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရတော့မည်ဖြစ်၏။ သို့မှသာလျှင် နောင်လာနောက်သား အိုင်ရစ်လူမျိုးများသည် လုပ်ငန်းဟောင်းဖြစ်သော အိုင်ယာလန်နှင့် အင်္ဂလန်တိုက်ပွဲကို တစ်ဖန် ပြန်လည်တီထွင်နိုင်မည်ဖြစ်၏။

မတ်လတွင် စိန့်ပက်ထရစ်ပွဲနေ့ ကြိုလာလေပြီ။ ကောလိပ်ကျောင်း၏ မြက်ခင်းတွင် အပျော်တမ်းရဲတပ်စစ်ရေးပြပွဲကြီးကို မမေ့နိုင်အောင် ကျင်းပရန် ကျွန်ုပ်တို့ ပြဋ္ဌာန်းကြ၏။ ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်း ထိုနေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများသည် ရိုင်ဖယ်သေနတ်များတွင် ဓားလွတ်များကိုစွပ်ကာ ပခုံးတွင်ချိတ်၍ အိုင်ယာလန်ဘဏ်တိုက်

ကြီး၊ ထရင်နီတီကောလိပ်နှင့် ဒိမ်းလမ်းရှေ့ရှိ ကျယ်ပြန့်သော မြေကွက်
လပ်ကြီးသို့ ချီတက်ကာ မြေပြင်မလပ် စုရုံးခဲ့ကြလေသည်။

စစ်ရေးပြနေကြသည်မှာ အချိန်အတန်ကြာ၏။ ထိုအချိန်အခါ
တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရအမှုထမ်းများ စီးနင်းလာသော မော်တော်ကားများပင်
ဖြတ်သန်းသွားခွင့်မရပေ။ ထိုသူများက ဒဗ္ဗလင်မြို့မပုလိပ်တို့အား လမ်း
ရှင်းပေးရန် တိုင်ကြားသော်လည်း ပုလိပ်တို့မှာ ဘာမျှမတတ်နိုင်ဘဲ အခြား
လမ်းများမှသွားရန်သာ သူတို့အား ချောမော့ပြောရရှာ၏။ အချို့အစိုးရ
အမှုထမ်းများသည် မော်တော်ကားပေါ်မှဆင်း၍ ကျွန်ုပ်တို့စစ်ရေးပြပွဲကို
ကြည့်နေကြ၏။ ရဲဗိုလ်တို့၏ အမိန့်အရ ကျွန်ုပ်တို့တပ်သားများ စည်း
ကမ်းသေဝပ်ကျနစွာ လုပ်ကိုင်ပြသနေသည်ကို အင်္ဂလိပ်အရာရှိကြီးများ
သည် မအံ့ဩဘဲ မနေနိုင်တော့ချေ။ “တစ်ယောက်သောအရာရှိက ဒီ
ကောင်တွေ ဒီလိုလုပ်နေတာကြည့်နေရင် ဒုက္ခတော့ဖြစ်တော့မှာပဲ” ဟု
ပြော၏။

အရေးတော်ပုံပေါ်ပေါက်လာလျှင် ငါလည်း ပါဝင်ရမည်ဖြစ်၍
ငါ့မိန်းမနှင့် ငါ့သားသမီးများ ဘယ်လိုဖြစ်ကြမည်လဲဟု ကျွန်ုပ် လေး
နက်စွာတွေးတော၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ရဲဘော်တစ်ယောက်ဖြစ်
သော ဝတ်လုံတော်ရ ဆီးမတ်အိုကွန်နော်ထံ သွားရောက်၍ ကျွန်ုပ်၏
ပစ္စည်းများကို လူတစ်ယောက်ယောက်အမည်ဖြင့် လွှဲပြောင်းထားပါလျှင်
ကောင်းပါမည်လောဟု တိုင်ပင်၏။ သူက ထိုသို့လွှဲပြောင်းထားသော်
လည်း လွှဲပြောင်းမှုအတည်ဖြစ်ရန်မှာ ၆ လကြာမည်ဖြစ်သည့်ပြင် တံဆိပ်
တော်ခေါင်းဖိုးမှာ ရွှေဒင်္ဂါး ၈၀ ကျမည်ဟုဆို၏။ ထိုနောက် ကျွန်ုပ်၏
ရဲဘော်က ဆက်လက်၍ အင်္ဂလိပ်ကို ပုန်ကန်သူအဖြစ်ဖြင့် အပြစ်ပေးခံရ
သည်ဖြစ်စေ၊ တိုက်ပွဲတွင် သေသွားသည်ဖြစ်စေ အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည်
ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာအဖြစ်ဖြင့် သိမ်းယူလိမ့်မည်

မထင်ကြောင်းနှင့် သူ၏ထင်မြင်ချက်ကို ပြောကြား၏။

ကျွန်ုပ်သည် သူပြောသည်ကို ကျေနပ်ကာ ပြန်လာခဲ့ပြီးနောက်
ထိုအရေးကို နောက်ထပ်၍ မစဉ်းစားတော့ချေ။

အခန်း (၈)

အရေးတော်ပုံ

ကျွန်ုပ်သည် အပျော်တမ်းရဲတပ်များ၏ ဗဟိုအဖွဲ့ချုပ်အမှုဆောင် တွင် ပါဝင်သူမဟုတ်။ မည်သည့်နေ့ရက်အချိန်အခါတွင် လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲစရမည်ကို ဗဟိုအမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်များမှတစ်ပါး မည်သူမျှ မသိရ ပေ။ ကျွန်ုပ်တို့၏တာဝန်မှာ အမိန့်ကိုသာ နာခံရမည့်အပြင် ဘာမျှပြန်၍ မေးရမည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၁၆ ခုနှစ် အီစတာပွဲနေ့များမတိုင်မီ ကြာသပတေးနေ့တွင် ကျွန်ုပ်ထံ ရဲဘော်ကွန်ကောလင်းသည် ရောက်လာ၏။ ကျွန်ုပ်အား ကာရီ မြို့သို့သွားကာ အမိန့်ကို စောင့်၍လုပ်ဟုပြောသဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ကမန်း ကတန်း အထုပ်အပိုးပြင်ပြီးလျှင် ထိုနေ့ပင် ဒဗ္ဗလင်မြို့မှ ထွက်ခွာလာခဲ့ ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ဘရော့စနားရွာရှိ မိခင်ကြီး၏အိမ်သို့ တိုက်ရိုက်လာခဲ့ လေသည်။

ကျွန်ုပ် ကာရီနယ်သို့ ရောက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဆာရိုဂျာကော့ စမင့်ကို ကာရီကျွန်းဆွယ်တွင် ဖမ်းဆီးလိုက်ကြောင်း သတင်းကြားရ၏။ ဆာရိုဂျာကော့စမင့်မှာ ဂျာမနီပြည်မှာ ရေငုပ်သင်္ဘောဖြင့်ပြန်လာသူ ရဲဘော်

တစ်ဦးဖြစ်၏။ အိုင်ရစ်လူမျိုးများ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲစလျှင် ဂျာမနီ ပြည်မှ လက်နက်နှင့် လူအကူအညီများ မရနိုင်ကြောင်း ပြောဆိုရန် ပြန်လာခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ပြန်လာခြင်း၌ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံတွေ့မည်ကို ဆာရိုဂျာသည် သိသော်လည်း မိမိဆောင်ရွက်ချက် မအောင်မြင်ကြောင်း သတင်းပို့ရန် ပျက်ကွက်ပါလျှင် သာ၍ ဆိုးဝါးမည်ကို ယုံကြည်သဖြင့် ဇွတ်တရွတ် ပြန်၍လာခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဆာရိုဂျာသည် ဘင်နာသဲပြင်သို့ ခေါက်လှေကလေးနှင့် ဆိုက်ရောက်လာ၏။ သူ့အားကြိုဆိုရန် စေလွှတ် လိုက်သူများနှင့်လည်း လွဲနေ၏။ ကမ်းခြေပေါ်သို့ တက်လာသူမှာ ဆာရို ဂျာဖြစ်သည်ကို မသိရှာသော အိုင်ရစ်အမျိုးသားတစ်ယောက်သည် သင်္ကာမကင်းဖြစ်သည်နှင့် ရန်သူပုလိပ်များအား သတင်းသွားရောက်ပေး သောကြောင့် ရဲရင့်သော သူရဲကောင်းကြီး ဆာရိုဂျာမှာ ရန်သူလက်တွင်း သို့ သက်ဆင်းကျရောက်သွားရှာတော့၏။

များမကြာမီ တရာလီမြို့တွင် အရေးပါအရာရောက်သူများကို ဖမ်း ဆီးကြောင်း၊ အဖမ်းခံရသူတို့အနက် ကွန်ကောလင်းနှင့် ဩစတင်စတက် တို့လည်း ပါဝင်ကြောင်းနှင့် သတင်းကြားရပြန်၏။ ကျွန်ုပ်မှာ ကွန်ကော လင်းကို ဖမ်းဆီးပြီဟုကြားရလျှင် ကျွန်ုပ် ဘာလုပ်ရမည်ကို မသိတော့ပေ။

အီစတာမန်းဒေးပွဲနေ့တွင် ကာရီမြို့စာတိုက်ကို ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်မှ အမိန့်အရ ပုလိပ်တို့သည် ပိတ်ထားလိုက်လေ၏။

အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများသည် ဒဗ္ဗလင်မြို့ ဗဟိုစာတိုက်ကြီးကို သိမ်းပိုက်ပြီဟူ၍လည်းကောင်း၊ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ စပြီဟူ၍လည်း ကောင်း ကျွန်ုပ်တို့ ကြားသိရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့တစ်ရွာလုံးရှိသူများမှာ ခက် ထန်ကြမ်းကြုတ်လာ၏။

ထိုသူတို့သည် ဒဗ္ဗလင်မြို့ရှိ ခေါင်းဆောင်များအား သူပုန်များဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဂျာမန်လူမျိုးတို့၏ ဘက်တော်သားများဟူ၍လည်း

ကောင်း၊ တိုင်းပြည်ကို ဖျက်ဆီးသူများဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး စွပ်စွဲပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုသို့ ပြောကြားကြသည်ကို ကျွန်ုပ်သည် ဘာမျှ မပြောဘဲနေခဲ့၏။ သို့သော် လူတစ်ယောက်သည် မျိုးချစ်စိတ်အလျှင်းမရှိဘဲ ယုတ်မာမိုက်ရိုင်းစွာ ပြောကြားသည်ကိုမူ ကျွန်ုပ်သည် သည်းမခံနိုင်တော့ဘဲ ကြိမ်းမောင်းပြောမိရာ သူက ပုလိပ်များအား သွားရောက်တိုင်ကြားသဖြင့် ကျွန်ုပ်အား ပုလိပ်ဘက်က မျက်ခြည်မပြတ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုနေတော့၏။

ကျွန်ုပ်သည် ကာရီမြို့မှစောင့်နေ၍ အကျိုးထူးတော့မည်မထင်၊ ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်သို့သွားလျှင် ကျွန်ုပ်လုပ်စရာအလုပ် အမှန်ပင်တွေ့မည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကာရီမြို့မှ ချက်ချင်းထွက်ခွာခဲ့ရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်လိုက်လေသည်။

ထိုသို့ထွက်ခွာမီ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဖြစ်ပေါ်သည်ကို ကျေနပ်သောလူနှစ်ယောက်နှင့် ကျွန်ုပ်တွေ့ရ၏။ သူတို့မှာ ယခုအခါ ငြိမ်းချမ်းရေးဝန်ကြီးဖြစ်နေသော ဒေးဗစ်ဟောဂင်နှင့် အမြတ်တော်ကြေးဝန်ထောက်ဖြစ်နေသော အင်နီယတ်စီဂင်နီတို့ပင်ဖြစ်၏။ အင်နီယတ်စီဂင်နီသည် ကျွန်ုပ် ကာရီမြို့သို့ ကိစ္စရှိ၍လာသည်ဟု သင်္ကာမကင်းဖြစ်သည်နှင့်အညီ “ဟေ့ ဘက်၊ ဒီမှာကြည့်စမ်း၊ မင်း ဘာမှမပြောပေမဲ့ မင်းဒီလာတာ အကြောင်းမရှိဘဲလာတယ်လို့ ငါမထင်ဘူး။ ငါ့မှာ နှစ်လုံးပြုးသေနတ်တိုတစ်လက်ရှိတယ်။ မင်းအသုံးလိုရင် ငါ့ဆီလာပြီး ယူလှည့်ကွ” ဟူ၍ ကျွန်ုပ်အား တိုးတိုးကျိတ်၍ ပြောကြား၏။

(ထိုအခါက ဟောဂင်နှင့် ဂင်နီတို့မှာ နောင်သောအခါ အင်္ဂလိပ်နှင့် စေ့စပ်ရေးကို သဘောတူညီအားပေးသူများဖြစ်လာလျက် ကျွန်ုပ်တို့အား ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ အရေးတော်ပုံက ဂျာမန်ဘက်တော်သားများဟု စွပ်စွဲခဲ့သော ဘရော့စနား ရွာသူရွာသားတို့သည် သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဝေးကွာလှ

သည်ဟု အင်္ဂလိပ်နှင့် စေ့စပ်ခြင်းကို သဘောမတူဘဲ ခေါင်းမာနေသူများ ဖြစ်လာသည်မှာ ထူးခြားသည့်အကြောင်းပင်ဖြစ်၏။) ဤကားစကားချပ်။

ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်သို့အသွား လမ်းခရီးတွင် ကျွန်ုပ်သည် ရဲဘော် အချို့နှင့် ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံ၏။ နယူးကာဆယ်မြို့နယ်အနောက်ပိုင်းတွင် ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း အလျှင်းမရှိသည်ကိုသိရ၏။ နောက် ကျွန်ုပ် သည် လင်မာရစ်မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်၏။ ရှင်နွန်မြစ်ကြီးကို ပေါင်းကူး ထားသော တံတားကြီး၏ အစွန်နှစ်ဖက်တွင် ဗြိတိသျှစစ်သားများသည် မြေကတုတ်များပြုလုပ်၍ စောင့်ကြပ်နေ၏။ သို့သော် ဤနေရာမှာလည်း အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများကို မတွေ့ရပေ။ နောက်တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ် သည် ဘဲလီဘရော့ဖီးမြို့သို့ မီးရထားဖြင့် ဆိုက်ရောက်လာရာ မီးရထားစီး သူများအားလုံး မီးရထားပေါ်မှ ဆင်းကြရ၏။ အကြောင်းကိုစုံစမ်းသော် အင်္ဂလိပ်စစ်သားများအား ဒဗ္ဗလင်မြို့တော်သို့ပို့ရန် အရေးကြီးသဖြင့် မည်သည့်ရထားမျှ သွားရန် ခွင့်မပြုတော့ပေ။

မည်သည့်ခရီးသည်မျှ မီးရထားတွင် နေရာမရတော့သဖြင့် ကျွန်ုပ် မှာ ဇရပ်တစ်ဆောင်၏ မီးဖိုချောင်အတွင်း ကုလားထိုင်ပေါ်တွင်ထိုင်ကာ ထိုညဉ့်အဖို့ အချိန်ကုန်လွန်စေရတော့၏။

နံနက်မိုးလင်းသောအခါ ကျွန်ုပ်သည် လူကင်မြို့သို့ မီးရထားဖြင့် လိုက်ပါလာခဲ့၏။ ထိုမြို့တွင် တစ်ဖန် ကျွန်ုပ်တို့ခရီးသည်များ ဆင်းရပြန် ၏။ ဒဗ္ဗလင်မြို့သို့ မော်တော်ကားတစ်စီးကို ဘယ်လောက်ပေးရပေးရ ငှားရမ်းပြီးသွားရန် ရှာဖွေပါသော်လည်း မရပေ။ ကျွန်ုပ်မှာ လူကင်မြို့တွင် ထိုညဉ့်အဖို့ သောင်တင်နေပြန်တော့၏။ နံနက်လင်းသောအခါ မြို့တွင်း သို့ ဓာတ်ရထားဖြင့်ဝင်ရန် အကြံရသည်နှင့် မိမိအကျီအိတ်အတွင်းမှ လည်းကောင်း၊ လက်ဆွဲအိတ်အတွင်းမှလည်းကောင်း သင်္ကာမကင်းဖွယ် ဖြစ်သော အရာဟူသမျှကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့ရပေ၏။